

התקבצו

גישמאק לשבת

תמוז תשפ"ו // גיליון מספר 8

הו"ל: התקבצו, איחוד בני הישיבות התיכוניות • hitkabzo.shabbos@gmail.com

בין המצרים בריבוע

• שלושה שבועות שהיו השלב הסופי בחורבן ירושלים, החל מהבקעת החומה ב"ז תמוז, ועד שריפת בית המקדש ביום תשעה באב.

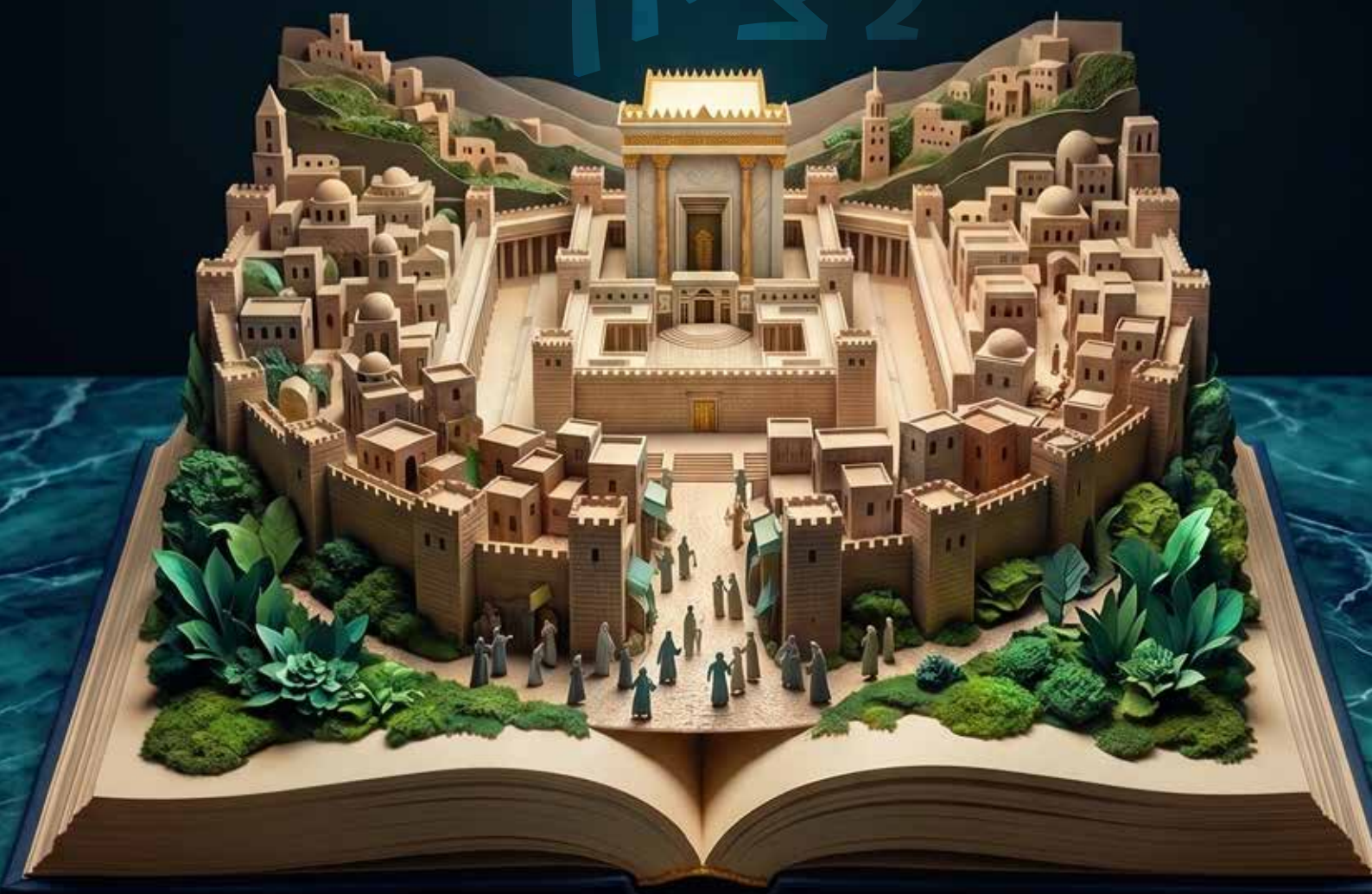
• האבלות, הולכת ומתגברת, מאיסור נישואין ותספורת, לאיסור אכילת בשר ושתיית יין, ועד לאיסור אכילה ושתייה, רחיצה ונעילת הסנדל ואפילו לימוד תורה.

• מקור השם בממלת איכה הנקראת בתשעה באב, בה נאמר על ירושלים: "כל רדפיה השיגה בין המצרים".

• הפטרות שלושת השבתות של בין המצרים, הן ג' דפורענותא, שלוש נבואות העוסקות בפורענות החורבן, פרקים א' וב' בירמיהו, ופרק א' בישעיהו.

ותחזינה
עלינו
בשובנו
לציון

24

18

16

05

03

יוצאים לשטח
מסלול נדיר
ברמת הגולן

למשפחות
משפחות האצולה
של עולם התורה

כאן חופרים
מה קורה מתחת
לרחבת הכותל

למעיישה
הלכות
לבין המצרים

שיעור כללי
הרב ישראל אסייג על בניית
בית המדרש הפנימי

ויברר דוד

הרב הראשי הגאון רבי דוד לאו שליט"א
נשיא בית הדין הגדול (בדימוס)
ונשיא 'התקבצו'

בונים רשות היחיד

חופשה
היא הזמן בו
אנחנו נדרשים
לבנות את
שגרת יומנו,
בכוחות עצמנו.
זה רק אנחנו
ועבודת ה'
שלנו...

את החפץ מרשות
היחיד. בבבא מציעא
למדנו שד' אמות
של אדם קונות
לו בכל מקום
שהוא, כי זו החצר
הפרטית שלו.

טרם חורבן
הבית ניתן היה
להתקרב לאלוקים
בעבודת הציבור
בבית המקדש.
כל יחיד היה זוכה
להיות חלק מהציבור
שעבורו הקריבו הכהנים
את הקרבנות. במועדים
הרגישו כולם את דבר ה'
כאשר עליו להגל ויחדיו ראו את
האלוקים ושמחו בקרבתו. איבדנו
את הקירבה המיוחדת של הכלל בעת
החורבן. כעת, כשרוצים אנו להתקרב
אליו, כשמחויבים אנו לשמור על עמודי
העולם נותרה לנו רשות היחיד שלנו. הדרך
הפרטית של כל אחד, שהוא יחזק את ד'
האמות שלו, ומרשויות יחיד אחת ועוד
אחת יבנה העולם.

חופשה היא הזמן בו כל יחיד לעצמו. במשך
השנה יש את סדרי הישיבה, זמן לימוד, זמן
תפילה ושאר הסדרים. בחופשה, זה הזמן
להדגיש את רשות היחיד של כל אחד
ואחד. לא רק כדי שנצליח לחזור לסדר יום,
אלא מתוך אחריות אישית לבניין העולם.
כעת הזמן לקבוע שחלילה לא יעבור
יום (עם כל האטרקציות של החופשה!)
בלי לימוד תורה, בלי תפילה בזמנה, בלי
הקפדה על הלכה. כעת הזמן לבנות את
רשויות היחיד, מתוך תפילה ותקווה לראות
את רשות הרבים – את הבית הגדול
והקדוש – מוקם לנגד עינינו במהרה.
ותחזינה עינינו בשובר לציון ברחמים, אמן.

באופן הראוי. די אם נשים לב כי מפרשי
השולחן ערוך בהלכות המצוות התלויות
בארץ מיעטו לבאר חלק זה של התורה.
ומאז תקופה הראשונים ועד שהחזיר
הגר"א עטרה ליושנה מיעטו לעסוק בחלק
זה, שלא לדבר על שאר המצוות שנוהגות
רק בזמן הבית. אז ד' אמות של הלכה אלו
מצומצמות הן יחסית לגודלה של תורה,
ועליהן נאמר שרק אותן יש לקדוש ברוך
הוא מעת החורבן?

ייתכן שרצו חכמים להזכיר לנו את המשנה
הפותחת את פרקי אבות. על שלושה
עמודים עומד העולם, על התורה על
העבודה ועל גמילות חסדים. מעת חרב
הבית אין לנו את העמוד האמצעי בחוזקו
ותפארתו. אמנם עבודה שבלב היא
תפילה, אבל היא בגדר של "ונשלמה פרים
שפתינו", היא תשלום עבור הקרבת הפרים
שאננו יכולים להקריב. העדר עמוד אחד
מהשלושה המקיימים את העולם מחליש
את קיומו. אבל חז"ל לא אמרו שאחרי
החורבן נותרו שני עמודים בלבד. אז ברור
שתורתנו היא תורת חסד, כלומר תורה בלי
חסד אינה תורה כלל, כפי שחסד שלא על
פי תורה אינו חסד. אבל נשים לב שחז"ל
מדייקים לומר שמהעולם נותרו לקדוש
ברוך הוא אך ורק ד' אמות, מה עוד שלא
מוזכרת כאן התורה בכללותה, אלא דווקא
הלכה. מה משמעות הדברים.

ייתכן שנאמרה כאן הדגשה מיוחדת.
המילים "ד' אמות" בש"ס משמען
רשות היחיד. כשאומרת התורה
בשבת ש"אל ייצא איש ממקומו
ביום השביעי", פירוש הדבר
הוא שלא ילך מחוץ לד' אמות
שלו (אלא אם מדובר על ביתו
המגודר בקירות או שעשה
עירוב תחומין). וכן יודעים אנו
שאסור להעביר חפץ ד' אמות
ברשות הרבים, כי אז מוציאים

ימי אבלות וצער על חורבן בית המקדש
עומדים בפתח, כאשר אנו נמצאים בסופה
של שנה. ובטרם צאתנו לחופשה מן הראוי
כי נשים על לב את מאמר חז"ל: מיום
שחרב בית המקדש אין לו לקב"ה בעולמו
אלא ד' אמות של הלכה (ברכות חא).

מאמר זה הוא מחודש. כבר בפרקי אבות
(ג-יד) למדנו על חשיבותה של התורה
שהיא כלי שעשועיו של הקב"ה. הסתכל
הקב"ה בתורה וברא את העולם. היא חיינו
אורך ימינו ועליה מצווים אנו – לדבר בה
בשבתך בביתך, ובלכתך בדרך, ובשכבך
ובקומך. זאת אומרת שמעת זכה עם
ישראל במתנה המופלאה הזו, הוא
מתקרב דרכה לאלוקיו, והיא הבסיס לחייו
של כל יהודי. המלאכים לא רצו לוותר
עליה וביקשו מה' "תנה הודך על השמים".
אך למרות בקשתם קיבל משה רבינו את
התורה ועליה מצווים הנביאים ללומדה
ולשומרה. אם כן, מה התחדש בעת
החורבן שיש לקב"ה רק ("אלא") ד' אמות
של הלכה.

יתירה מזו. לפני החורבן היתה התורה
רחבה עוד יותר לא זכינו, ומעת שגלה העם
ממקומו חלק זרעים אינו מקוים במלואו.
חלקי קדשים וטהרות
מצומצמים משהיו.
ומפני חטאינו
אין אנחנו יכולים
לעשות רצונו

הרגע בו הבנתי הכל

שניתנה לנו, ומלווה אותנו מאז ברצף מדהים.
כל המשתתפים כולם, עוסקים בעסק –
לימוד התורה, ומתייחדים החברים שזכו
גם לסיים את המסכת – אשריהם. ראיתי
את האור בעיניכם, את השמחה והגאווה
להשתתף למחנה לומדי התורה, להיות מבני
עלייה שמועטים הם.

ופתאום הבנתי, זו תכלית כל העשייה שלנו
בהתקבצו. לאחד אותנו סביב עסק התורה,
מתוך גאווה ושמחה, כתפיים זקופות ואור
בעיניים.

תודה לכם, על מי שאתם.

ישראל זיכרמן
יו"ר 'התקבצו'

רגע לפני חג השבועות, ג' סיון בערב, עמדנו
יחד בבנייני האומה בירושלים. על הבמה
נציגות של עוד ישיבה סיימה בקול: "ת"ר
משה תיקן להם לישראל שיהיו שואלין
ודורשין בענינו של יום הלכות פסח
בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות
חג בחג", ואני הסתכלתי סביבי...

קהל אדיר מילא את האולם: גדולי
ישראל, ראשי ישיבות ורמ"ם,
ואלף תלמידי ישיבות תיכוניות.
לא שלושים יום, אלא שלושה
ימים לפני העצרת – חג מתן
תורה, וכולם שואלים ודורשים
בעניינו של היום הזה, התורה

מילה
של
התקבצו
דבר הארגון

תורה ודרך ארץ - בניית "בית המדרש הפנימי"

הכנסת ילך לבית המדרש... ואחר כך ילך לעסקיו... ויעשה מלאכתו עראי ותורתו קבע". אך המשנה ברורה מביא מספרים קדמונים, ובראשם ה'כסף משנה', יסוד עצום לדורותינו: "משום עת לעשות לה' הפרו תורתך". בדורות האחרונים, דורות שפופים רוויי ניסיונות וסערות רוחניות, הבינו גדולי ורועי ישראל שאם נשאיר את עמל התורה "עראי" אצל הרוב, תשתכח חלילה תורה מישראל. משום כך הרחיבו והעצימו את כוחו של בית המדרש, והפכו את הנהגת היחידים של רבי נהוראי להוראה לרבים, כדי להציל את גחלת התורה.

והנה, כאן נעוץ המצפן הרוחני עבורנו, בחורי הישיבות התיכוניות:

התפקיד שלנו אינו ליצור הפרדה בין העולמות. כשאנו יושבים ומנצלים את הזמן ללימודי חול ובגרויות, ואף בעתיד כשנצא לבנות בית ולעסוק ביישובו של עולם - עלינו לזכור את היסוד המרכזי: **בית המדרש הפנימי שלנו לא יכול להיפגע!**

המנהיג הבא!

בסופו של דבר, מטרת המרוץ הזה, היא לא רק עוד ציון בבגרות או סימון 'וי' על עוד דף גמרא. השאיפה הגדולה היא שתצליח לבנות בתוך הלב שלך את מהותו של "רבי נהוראי" פינה קטנה שהיא רק שלך. מקום רוחני בטוח, איתן ושקט, ששום לחץ, סערה או קושי חיצוני לא יכולים לערער.

זה המקום בו אתה זוכר שהתורה והערכים שלך הם מהות האמיתית שלך, השורש והעוגן של חייך הלימודיים, המקצועיים, הכספיים והרוחניים בעולם הזה הם חשובים, אך הם רק מעטפת, כלי עזר שיעזרו לך להצליח.

האתגר הגדול שלך הוא להכניס את האור של בית המדרש לתוך לבך למי שאתה. רק אז, המשכן הפנימי הזה ימשיך ללוות ולהגן עליך בכל מקום, גם כשאתה רחוק, ומתמודד עם העולם שבחוץ.

דווקא בגלל שאתה מכיר את שני העולמות ומתמודד איתם יום-יום, יש לך כוח מיוחד. עליך מוטלת האחריות לא להיגרר אחר הזרם, אלא להוביל, להתעלות, ולהיות מגדל אור שיאיר באמת וינחה את הדרך לדור הבא.

אשרינו מה טוב חלקנו! שזכר תמיד,
מתוך המאמץ והרצון האמיתי
להתחבר לבנות בתוכנו
אישיות תורנית איתנה
שתאיר את העולם כולו,
ונזכה להיות תמיד מן
הרצים לקניין רוחני
אמיתי, אכ"ה

מעל צווארם עול החשבונות הרבים ולשבת באוהלה של תורה, ומתוך כך - מלאכתם נעשית על ידי אחרים.

בזה מיושבת להפליא השאלה הידועה בדברי הרמב"ם, עליה עמדו גדולי המפרשים: בהלכות תלמוד תורה (פ"ג ה"י) פסק הרמב"ם בחומרה נגד מי שמטיל עצמו על הציבור ואינו עוסק במלאכה, ואילו בסוף הלכות שמיטה ויובל (שלהי פ"ג) קבע הרמב"ם שכל אדם מכל באי עולם שרוצה להבדל ולעמוד לשרת את ה' "הרי זה נתקדש קודש קודשים" והקב"ה יזכה לו דבר המספיק לו ככהנים ולוויים.

הגרי"ז מבריסק, בהברקה למדנית יצוקה מיישב: אין כאן שום סתירה, הלכות תלמוד תורה הן ההוראה הציבורית הרחבה, הלכות שמיטה ויובל עוסקות ביחיד המבקש לנהוג במידת רשב"י, וכלשונן: "לענין הלכה הוא כרבי מאיר, רק לבנו הוא בוחר במידה אחרת".

עומק המעשה באילפא ורבי יוחנן

הבחנה חדה זו פותחת לנו צוהר להבנת המעשה באילפא ורבי יוחנן. שני ענקי עולם, שהתקשו בפרנסתם מאד, והחליטו לצאת ולעסוק במסחר רבי יוחנן זכה ושמע את מלאכי השרת מקטרגים על עזיבת "חיי עולם", ואילו אילפא לא שמע.

נשאלת השאלה: מדוע רבי יוחנן לא סיפר לאילפא על דברי המלאכים? הרי אילפא היה באותה שעה גדול הימנו בלימוד!

הביאור הוא, שרבי יוחנן הבין ברוח קודשו שהוראה שמימית כזו - המעכבת אדם מלצאת לעולם הפרנסה אינה הוראה כללית. היא תלויה בשרש נשמתו ובכוחותיו הפנימיים של כל יחיד. לרבי יוחנן "קיימא ליה שעתא" להיות עומד התורה של הדור, לכן חזר לבית המדרש ונתעלה לראשות הישיבה, בעוד אילפא המשיך בדרכו, כיוון שלא זה היה תפקידו האישי באותה שעה.

האתגר של דורנו: עת לעשות לה'

אמנם השולחן ערוך פסק את דברי רבי מאיר ורבי ישמעאל: "בזמן שיצא מבית

שני קולות קוטביים מנהלים מאבק בלתי פוסק על ליבו של בוחר בישיבה תיכונית, שניהם תובעניים בצורה בלתי רגילה. מן העבר האחד - שאגת העיון המהדהדת בין כותלי בית המדרש, צלילה אל עומק הסוגיה ושקלא וטריא שמסעירה את הנפש, ומן העבר השני - שעון החול הדוחק של הבגרויות, הדרישה למצוינות, לימודי הליבה ויציאה אל עולם המעשה.

המשוואה המורכבת הזו משליכה אותנו, כמעט בעל כורחנו, אל עין הסערה ואל שאלת השאלות של כל בוחר המבקש לפלס ולזקק את דרכו מהו היחס האמיתי בין "חיי עולם" ל"חיי שעה". כיצד תובעת מאיתנו התורה להיות מעורים בדרך ארץ, להתפרנס בכבוד ולהצטיין, ומאיך דורשת מאיתנו קנאות פנימית על שלמותו של בית המדרש האישי שלנו, מבלי שייפגע כמלוא הנימה?

בסוף מסכת קידושין, בה אנו עוסקים בבית המדרש שלנו, אנו פוגשים פלוגתא קוטבית שנראית לכאורה כסותרת את עצמה:

רבי מאיר אומר: "לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה..."

רבי נהוראי אומר: "מניח אני כל אומנות שבעולם ואינו מלמד את בני אלא תורה..."

אלא שהגמרא בעירובין מבהירה לנו: **"לא רבי מאיר שמו אלא רבי נהוראי שמו"**. כלומר, מדובר באותו גברא ממש! אם כן נצטרך לברר: כיצד ייתכן שאותו תנא, באותה משנה ובאותה נשימה, מציג שתי הנהגות הפוכות לחלוטין, ומדוע משנה התנא את שמו פעם בכינויו ופעם בשמו המקורי?

ההוראה לרבים מול חובת היחיד

הביאור בזה עמוק ויסודי, ונוגע להבדל שבין "הנהגת הכלל" לבין "חובת הפרט":

• **במישור הציבורי - עומד "רבי מאיר":** ומאיר את עיני החכמים בהלכה - מורה הלכה לרבים. כאן, ההוראה הכללית היא כשיטת רבי ישמעאל (ברכות לה, ב) "הנהגה מנהג דרך ארץ". הציבור הרחב מחויב בעשייה, בבנין העולם ובפרנסה בכבוד, כדי שלא יבוא לידי חילול השם... כמו ששינו: "וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון".

• **במישור הפרטי - "רבי נהוראי":** פושט את בגדי ההנהגה, ללא כינויים ותארים, הוא נקרא בשמו המקורי - נהוראי. כאן הוא מגלה הנהגה עילאית, מידתו של רבי שמעון בר יוחאי, המיועדת ליחיד סגולה. אלו שנדבה רוחם להשליך יתבם על ה', לפרוק

האתגר הגדול שלך
הוא להכניס את האור של בית
המדרש לתוך לבך, למי שאתה.
רק אז, המשכן ימשיך ללוות אותך
ולהגן עליך בכל מקום

התקבצו CARD

איחוד בני הישיבות התיכוניות

כרטיס ההנחות וההטבות
הבלעדי של חברי התקבצו
איחוד בני הישיבות התיכוניות

הנחות, מבצעים ייחודיים ופינוקים
ששמורים רק לכם!

דבר העורך

בול על החופש

אהוד בן יהודה

"אין, כל שנה אותה באסה. על הרגע שיוצאים לחופשה, מתחילים ימי בין המצרים. אין מוזיקה, אין אירועים, המצב רוח לא משהו וכולם עסוקים בחורבן..." אם התחושה הזו מוכרת לכם, אתם לא לבד. תלמידי הישיבות התיכוניות, יוצאים לבין הזמנים, בדיוק בימים בהם עם ישראל מתאבל על חורבן ירושלים, ובואו נאמר שזה לא בדיוק הווייב המתאים לחופשת קיץ מרעננת, ים, בריכה, אבטיח קר ומנגל עסיסי.

מצד שני, יש לנו כאן הזדמנות לעשות 'זום אאוט' לצאת לרגע מהתמונה הצרה, ולהרחיב את שדה הראייה. דווקא כשאנחנו יוצאים מהישיבה לחופש, כשהלו"ז לא כזה צפוף ומחייב, אנחנו יכולים להציץ החוצה מהשגרה העמוסה, ולהתבונן במבט רחב – ממעוף הציפור, על חיינו. לראות את המקום שלנו על ציר הזמן, ואת תפקידנו ההיסטורי. להבין מה היא ירושלים, עבור העם שלנו, ועד כמה גם היום היא רלוונטית לכל מה שקורה איתנו.

זהו בעצם גם תפקידו של עלון 'התקבצו'. לעשות זום אאוט, להרחיב את המבט ולהעשיר את הידע. גם הפעם, אנחנו מביאים בפניכם, קוראים יקרים, את מיטב הטורים והמדורים הקבועים, לצד עיסוק נרחב בימי האבלות וזכרון ירושלים, תבנה ותקומם במהרה בימינו אמן.

קריאה מהנה

העורך

התקבצו מבפנים

עם הפנים קדימה

הרב אלחנן מולכו

במעבר חד, אני רוצה לספר לכם על ישיבת בין הזמנים הקרובה המתוכננת, לב הפעילות שלנו בהתקבצו. לתת לכם הבחורים, מקום לשבת ולהתעלות בו, בבנייה אישית – ללא מחויבות, אבל עם כל הכלים והמעטפת. הכל כדי שתהיה לכם חוויה לבוא ללמוד ולהתעלות גם בימי בין הזמנים.

בעז"ה בבין הזמנים של חודש אב, יהיו חמישה ימי לימוד במרכזי התקבצו הקבועים. ויש בשורה משמחת, בבין הזמנים הזה הוספנו עוד מרכז לימוד. אחרי עשרות בקשות, ומתוך הבנה שאכן יש ביקוש, פתחנו סניף גם בקריית ספר, ואנחנו עובדים כבר לבין הזמנים הבא, על ערים נוספות בהן יש ביקוש גבוה של בחורים ללמוד בבין הזמנים.

גם בישיבת בין הזמנים אב, יהיו מיטב הפינוקים כמו בכל בין הזמנים, מארחות בוקר עשירות, דרך כיבוד עשיר לאורך כל היום, ועד להרצאות מטובי המרצים.

בנוסף, בבין הזמנים הזה תתקיים בסוף ישיבת בין הזמנים הגרלה בכל סניף על חליפה בין הבחורים שיהיו נוכחים ארבעה ימים מלאים.

לכם נותר רק לבוא ולעשות שטייגען.

מחכים לכם במרכזי התקבצו הקבועים.

ללא מבצע מיוחד. זה חובר אותי. עשה לי שינוי ויצר אצלי חיבור משמעותי ללימוד גמרא".

בעיני, אלו המשפטים שממריצים רק לעשות עוד, להוסיף ולהגדיל את הפעילות למענכם הבחורים.

עוד אחד מרגעי השיא, היה חלוקת כרטיסי התקבצו קארד. דבר שעבדנו עליו המון זמן, מפיתוח עמוק ומיוחד בהתאמה לצרכים שרצינו, ועד סגירה עם החנויות שרלוונטיות לכם הבחורים, חנויות שאתם אוהבים לרכוש בהן. כמות הטלפונים שקיבלתי, והפניות שהגיעו אלינו לגבי הכרטיס, היו מטורפות. מאות בחורים, התחברו בימים שאחרי האירוע, לכרטיס האישי שלהם, כרטיס שמעניק הנחות בלעדיות רק לכם. קיבלתי רשמים גם מהחנויות, שלא ציפו לכזו כמות בחורים שישתמשו בכרטיס.

• • •

האמת שעבר לא מעט זמן מאז האירוע האדיר בבניין האומה, אבל הרשמים מהאירוע עדיין מניעים. יוצא לי הרבה לפגוש בחורים, ופידבק כזה – עדיין לא קיבלתי על שום פעילות שלנו. יש את כל סוגי התגובות, החל בכך שהיה אירוע מדהים שגרם לנו להתעלות, דרך משפטים כמו 'לכזה אירוע לא ציפינו, זה התעלה מעל כל הציפיות', ועד לאותו בחור שפגשתי באחת הישיבות, שניגש אליי ואמר: "יש לי משהו להגיד לך, נראה לי שתשמח לשמוע אותו. תדע לך שבזכות המבצע הזה, הייתה לי מוטיבציה לסיים מסכת לראשונה בחיי. עכשיו, נדבקתי לדבר הזה של ללמוד דף ליום, ואני עדיין ממשיך את הלימוד הזה בעוד מסכת גם

למעיישה

אכילה לפני הצום וצחצוח שיניים
שו"ת ימי בין המצרים

אכילה ושתייה קודם עמוד השחר

בחור המעוניין לקום
מוקדם בבוקר י"ז תמוז,
ולאכול ולשתות לפני עלות
השחר, כיצד עליו לנהוג?

שאלה:

תשובה: עקרונית בחור שהלך לישון וקם באמצע הלילה נחשב כמי שקיבל את התענית, ואינו יכול שוב לאכול אף אם לא עלה עדיין עמוד השחר. אמנם, הוא יכול להתנות לפני השינה שהוא לא מתכוון לקבל את התענית בשנתו, וכך יוכל לקום קודם עלות השחר ולאכול. בנוגע לשתייה, לבני עדות המזרח הדין הוא כמו באכילה. ולבני אשכנז הדין הוא, שגם אם לא התנה דבר, יכול לקום ולשתות קודם עלות השחר. אמנם לכתחילה, עדיף כן להתנות, לפני שהולך לישון, שאינו מקבל את הצום בשנתו.

מה נחשב עלות השחר לעניין זה?

בלוח השנה יש שני זמנים של עלות השחר, ולמעשה ניתן להקל לאכול ולשתות עד הזמן השני של עלות השחר.

שאלה: בחור שאינו חש בטוב, מתי הוא מוגדר כחולה, ועליו לאכול ולשתות?

כיצד ינהג בחור שאינו חש בטוב

תשובה: בחור שאינו חש בטוב במהלך הצום, כל עוד הוא מצליח לתפקד כרגיל, עדיין הוא חייב לצום, וילך לנוח במיטה כדי שיוכל לסיים את הצום כראוי. אמנם, אם מרגיש רע עד כדי שהוא חייב לנוח במיטה, או באופן שאינו יכול לתפקד כרגיל, הוא פטור מהצום ואף אסור לו לצום, אלא יאכל וישתה כרגיל.

תשובה:

שאלה: האם מותר לצחצח שיניים בצום (כאשר שוטפים את הפה אך לא בולעים מים כמובן)?

צחצוח שיניים בצום

תשובה: עקרונית עדיף להימנע מצחצוח שיניים או משטיפת הפה בצום, אך בחור שמפריע לו כשאינו מצחצח שיניים, או שיש לו ריח רע מהפה ויש בכך חשש של כבוד הבריות, מותר לו לשטוף את הפה ולצחצח שיניים בצום. יש להטות את הראש בעת שטיפת הפה כדי לא לבלוע מים.

תשובה:

הליכה לים ולבריכה בימי בין המצרים

שאלה: האם מותר לבחור ללכת לים ולבריכה להנאתו בימי בין המצרים או שיש איסור בדבר מחשש לסכנה? וכן האם יש איסור ללכת לטיולים מעט מסוכנים, מכיוון שימי בין המצרים הם ימי דין?

שאלה:

תשובה: מותר לטייל כרגיל, וכן לרחוץ בים ולבריכה עד ראש חודש אב ואין לחשוש לסכנה. בימים אלו (נכון לכתובת טור זה) שיש מלחמה בצפון הארץ ועם ישראל זקוק לרחמי שמיים, אין לבחורים בנילאי גיוס לצאת מהשיבה לטיולים משום חילול ה'! מותר ללכת לבריכה לצורך בריאות.

תשובה:

וּבְהֶקֶץ מַעֲמִיקִים יַחַד בְּרַעֲיוֹן

אֵין רַע יוֹרֵד מִלְמַעְלָה

כתוב בשולחן ערוך: אין אומרים תחנון ולא סליחות בתשעה באב, ואין נופלים על פניהם, משום דמקרי 'מועד' (במגילת איכה: "קרא עלי מועד לשבור בחוריו"). אף אין אומרים א-ל ארך אפים ולמנצח יענך ה' ביום צרה. פלא!

מה ענין 'מועד' ליום כזה? הרי אין לנו יום אָבֵל ובכי כתשעה באב, בו נפלה עטרת ראשינו, בו נוטל כבוד מבית חיינו. מיני אז שקענו בגלות ארוכה ועמוקה, אשר קיצה לא נודע.

ואכן אנו בוכים, ומספידים, ומקוננים ויושבים על הקרקע ביום הזה. וכלשון הפוסקים: שכל היום קבוע לבכי והספד, ולענין זה אין משגיחין במה דקרוי 'מועד'.

אָבֵל ושמחה משמשים בעירוביאי. תחנון, למנצח יענך ביום צרה - לא! אָבֵל בכי וקינה - כן!

הדברים סתומים ומופלאים.

בירושלמי (ברכות פ"ב ה"ד) מבואר כי תכף לחורבן הבית נולד מלך המשיח. הרי לנו סימני מועד. אולם דבר זה עצמו צריך להבין, מדוע לידתו של משיח סמוכה כל כך לחורבן, עד שנראה כאילו החורבן עצמו הוא סיבת לידתו. גם בפסוק 'קרא עלי מועד' משמע שנקרא 'מועד' מצד עצם החורבן, ולא מחמת איזה ענין אחר כמו לידת משיח, שלא נזכר כלל בפסוקי איכה.

כתב רבינו השל"ה הקדוש (פ' בלק): דע כי **אין רַע יוֹרֵד מִלְמַעְלָה** לאומה ישראלית, כי בנים הם לה'. ואף שחרה אף ה' בהם בחורבנות המקדשות, וחורבן ישראל וגלותם בין האומות, הכל הוא לטובתם, וכאשר יסיר איש את בנו ה' מייסרנו, והכל לטובתנו. כי היסורין ממרקיין וגם מביאין לידי תשובה. ואז יקויים 'ארוממך ה' כי דליתני' (תהלים ל), ולו שני פירושים, לשון דלות, ולשון התרוממות. כי הדלות שהם הצרות - הם סיבות התרוממות, וגורמות להיות יתרון אור ממה שהיה. **וחורבן בית המקדש - היא בנינו**, כי חורבן בית המקדש גורם להיותם 'תם עונך בת ציון' (איכה ד), ואז יבנה הבית הגדול שהוא בנין בית עולמים הנצחיים. על כן נוהגין כבוד בחורבנו כמו שהיו נוהגין בישוב, **כי החורבן סיבת הישוב האמיתי**, והוא על דרך דתן 'הסותר על מנת לבנות' עכ"ל.

עם ישראל שקע בעניינו, והתנתק. בית המקדש שוב לא שימש לו כמקום השראה להתעלות ממנו. להתחבר לטוב השם. חז"ל אומרים שהקב"ה ברחמיו 'כלה חמתו בעצים ואבנים'. מה הפירוש? הוא החרב את ביתו והסתלק, כדי שהבנים יתעוררו. פתאום ירגישו בעומק הריקנות. יתבוננו במה שהיה להם כל כך קרוב, ונעלם. יבינו כי הלכו רחוק מידי, עזבו את אבא, את המלך, ששכינתו היתה כאן, במקדש. או אז אולי ישובו, ויצפו ויקוו לישועתו, לראות שוב בבניין ביתו, לזכות שוב בתעצומות ששואבים ממנו.

בזכות **הציפיה עצמה** נזכה, כמו שמבקשים בתפילה: 'את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח', בזכות מה? - כי לישועתך קיוונו כל היום. ונמרא היא, סוף תענית: "שמחו את ירושלים וגו' שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה" (ישעי' סו) - מכאן אמרו כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה. הזכות לראות בשמחת ירושלים תלויה באבלות עליה. מאחר שהחורבן עצמו, לא נעשה אלא לשם כך בדיוק: כדי שיתאבלו ויצפו לה מחדש, ומתוך כך תבנה שוב ברחמים, זו הסיבה שדוקא המתאבלים עליה הם יראו בבניינה.

כך מסתיימות הקינות בתשעה באב: 'אלי ציון ועריה, כמו אשה בצירה, וכבתולה חגורת שק על בעל נעוריה'. נתבונן; שני דימויים יש כאן לאבלותה וקינתה של ציון, והמרחק ביניהם כרחוק מזרח ממערב: אשה בצירה, אמנם כאבה ויסוריה קשים מנשוא, אך הנה אלו הם חבלי לידה! צירה ויסוריה של האם הכורעת ללדת נושאים בחובם בשורת חיים! ולעומתה, אבלה ויגונה העמוק של בתולה עלובה חגורת שק, אשר עולמה חשך בעדה כי נלקח מעמה בעל נעוריה, בחיר לבה. הוא הלך למנוחות ואותה הותיר לאנחות, והנה היא גלמודה ועזובה.

כיצד ניתן, בנשימה אחת, להמשיל את קינתה של ציון לשני קטבים אלו גם יחד? התשובה פשוטה: מפני שכך הם פני החורבן, בדיוק!!!

רק כאשר תבכה ציון את חורבנה מעומק לבה השבור, כבתולה על בעל

נעוריה, כאשר תבין את מצבה: גולה עזובה וגלמודה שחשך עולמה, ותבקש ותיחל בכל ליבה לחזרתו, הרי בכיה זו בעצמה היא הנותנת שיתהפך הכל, וישוב הבכי להיות כמו זה של אשה בצירה, הכורעת לילד את צמח דוד מחדש, כי דמעות אלו בעצמם יהיו חבלי הלידה של בני חדש, עדי עד.

זהו הטעם שתשעה באב נקרא 'מועד', ואין אומרים בו תחנון ולא למנצח. לפי שבעומק אכן אינו 'יום צרה', כי אם יום של 'סתירה על מנת לבנות'. חורבן שהוא תיקון

ופתח להתחלה של בנין חדש. האופן בו סתירה יכולה להכשיר את תחילת הבניין, הוא כאשר נבכה את החורבן הזה, ונתמלא געגועים אל בית חיינו, כבתולה על בעל נעוריה. מתוך כך יתהפך הבכי להיות צירי לידה של משיח. לפיכך, אף שאין היום הזה 'יום צרה' מצד מהותו, ואדרבה בחינת מועד יש בו, עם זאת 'מצוות היום' הם הנהי והבכי והקינה והמספד, וישיבה על הארץ, להתאבל ולחוש את חסרונה ואובדנה של ירושלים.

ובזה נשכיל עוד בעומק דברי חז"ל הידועים: 'כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו - כאילו נחרב בימיו!' מדוע נחשב כאילו נחרב? אמנם לא זכה הדור שייבנה בימיו, אבל לכאורה, הרי חרב ועומד שנים רבות? אלא, כי אין רַע יוֹרֵד מִלְמַעְלָה! ובשעתו, לא הייתה זו כי אם סתירה - על מנת ששוב יבנה. נמצא, כל דור שלא התבונן באותו חורבן, באותה סתירה, בזה גופא חלילה הופך את הסתירה לחורבן אמיתי... וכאילו נחרב בימיו!...

חובתנו בעת הזאת להתנער מעפר החולין, להביט למעלה, להתבונן מה חסרנו וכמה כמה רחקנו, להתגעגע ולבקש, ולהתחנן, שנזכה שוב ללבוש את בגדי תפארת עמינו, נזכה לקרבה אל נפשי גאלה.

אם נבין את הקשר בין חורבן לגאולה, נבין איך יכול להיות שתשעה באב הוא גם יום אבל, וגם מועד

אמון מוחלט

למה צריך את מעמד הר סיני לחזק את האמונה?
הרי עם ישראל כבר ראו ניסים מדהימים

בפרקים הקודמים, עסקנו באמון שהקב"ה נותן בנו, כשהוא משקיע בבריאה – מקיים ומחיה אותה, אבל משחרר שליטה ונותן לברואים לבחור בחופשיות. גם אנחנו נותנים בו אמון, כשאנחנו משקיעים ועושים את רצונו, אבל משחררים שליטה ויודעים שהוא מנהל את העסק, ועושה את זה בחוכמתו השלימה, גם אם אנחנו לא מבינים אותה.

הפעם נדבר על מעמד הר סיני, בו נקבעה האמונה בלבבות שלנו, כמו שכתוב בפסוק: **"...הִנֵּה אֲנִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעָבֹה, בְּעָבֹר יִשְׁמַע הָעָם... וְגַם כִּי יֵאָמְרוּ לְעוֹלָם".** בעצם האמון של עם ישראל במשה, מתחיל במצרים. בתחילת הדרך האמון לא נוצר בקלות. אדרבה, כשה' שולח את משה למצרים, משה אומר לו **"וְהֵן לֹא יֵאָמְרוּ לִי, וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי, כִּי יֹאמְרוּ לֹא נִרְאָה אֵלֶיךָ ה'".** נראה שזו טענה מוצדקת. למה באמת שבני ישראל יתייחסו ברצינות לאדם שנמלט ממצרים לפני שנים רבות, ועכשיו מגיע אליהם ממדין ומספר שבא לנאול אותם.

ואכן משה עושה כדבר ה' 3 ניסים לעיני העם: הנחש נהפך למטה, ידו מצטרעת כשלג, והמים נהפכים לדם, ורק אז: **"...וַיַּעַשׂ הָאֱלֹהִים לְעֵינֵי הָעָם, וַיֵּאָמְרוּ הָעָם...".** ומכאן מתחילה שנה מופלאה של רצף ניסים בלתי נתפס, עשרת המכות, יציאת מצרים, קריעת ים סוף וכו'.

לאחר שנה ו-45 יום, בר"ח סיון, הם מגיעים להר סיני, והקב"ה אומר למשה לך ותשאל אותם אם אחרי שהם ראו את כל הנסים, ואיך הבאתי אותם לכאן על כנפי נשרים, האם הם רוצים להיות לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. משה יורד ושם לפני העם את הדברים: **"...וַיַּעַן כָּל הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כָּל אִשְׁרֵי דָבָר ה' נַעֲשֶׂה" –** עם ישראל מוכן לחתום על שיק, בלי לדעת מה הסכום שייכתב בו. להתחייב לעשות את כל אשר יאמר ה', בלי לדעת איזה ציוויים הוא יצווה. לכאורה האמון כאן בשיא, ואם כן אנחנו תמהים ושואלים, מדוע יש צורך במעמד הר סיני, עם קולות וברקים וגילוי שכינה, כדי ליצור אמון, ככתוב:

"...וְגַם כִּי יֵאָמְרוּ לְעוֹלָם". האם לא

וטורלו, ואף ספקות נוספים בכל הקשור לגובה האמיתי ולמוצאו הצרפתי. כאשר מתפרסם קובץ המחקרים, מתעוררת סערה גדולה, ואזרחים רבים אינם מוכנים לשלם את אותו מס נפוליאון, בטענה כי אמונתם בדבר קיומו של הקיסר הצרפתי, כבר אינה מוחלטת.

מה השתנה? והרי מספר חודשים קודם לכן, האמינו כולם בקיומו של הקיסר, בעבך התשובה היא שאמונה המחייבת תשלום, צריכה חיזוק משמעותי, ואין די באמון כללי להיסטוריונים ורושמי דברי הימים.

עם ישראל ראה את כל אותם ניסים מופלגים, ואין בליבו כל ספק. אך כשהוא הולך לקבל תורה, עם 613 מצוות, המחייבות כל אדם בכל תחומי חייו, מה לאכול ומה ללבוש, איך לעשות ביזנס, איך ללוות כסף ואיפה מותר להשקיע, כאן נדרש אמון מסוג אחר. כאן צריך מעמד הר סיני, בו כולם רואים את גילוי ה' ומגיעים לאמון בדרגתו הגבוהה ביותר.

די בכל מסכת הניסים שהתרחשה בשנה ו-49 יום האחרונים? החל מהיום בו משה עשה את המופתים לעיני העם, דרך עשר מכות מצרים, קריעת ים סוף, המן ומי הבאר? למה צריך עכשיו עוד נס, ועוד כזה גדול כדי ליצור אמון?

כדי לענות תשובה, נמשיל משל ברוח ימינו. נניח ששר האוצר סמוטריץ', קובע בחוק כי כל אדם המאמין שהיה בעבר קיסר צרפתי בשם נפוליאון, חייב לשלם מס על אמונתו זו, בסך 100 ₪. שמעו זאת מתנגדיו מהשמאל, והחלו במחקרים היסטוריים על דמותו של נפוליאון בונפרטה, מחקרים המגלים סתירות מסוימות בדברי ימי הקיסר, האם אכן כבש ארצות רבות באירופה, מה היו תוצאותיו של קרב

אמון שמחייב בפועל,
דורש יסודות משמעותיים
ועמוקים, אחרת זה לא ייצא
מהכוח אל הפועל

ילד של אבא

הרב יואב בן חיים

מחפש אותנו, הציירים שעובדים קשה על כל ציור מציירים, מוחקים, מותחים קו ומתחרטים. מתאמצים בלי סוף וכל מתיחה של מכחול עולה לנו בהרבה כח... אבל זו יצירה!! זו אומנות אמיתית על ציור כזה משלמים והרבה...

עברנו שנה של לימודים, של אתגרים, חוויות ואפילו מלחמות... ובעיקר מלחמות פנימיות שלנו עם עצמנו. ניסיון, נפלנו, ציירנו ומחקנו. לפעמים נוצר רושם - "אולי זה לא באמת שווה" המאמץ לא מתגמל ומשתלם - זה לא זה!!

לרגע נעצור ונזכור - אני צייר לא צלם!

אנחנו לא מצלמים תמונה מושלמת. אנחנו מציירים יצירת אמנות. יצירה שיש בה עליות וירידות, צבעים בהירים לצד כהים, שקיעה לצד זריחה מחדש, רגעים של הצלחה לצד רגעים של תיקון. רק כאשר מביטים בה ממרחק, מבינים עד כמה כל קו, כל מחיקה וכל מאמץ היו חלק בלתי נפרד מהיופי שלה.

אז גם אם השנה לא נראתה בדיוק כפי שדמיינו, בואו לא נמהר לשפוט את הציור באמצע העבודה. נמשיך לצייר. בסוף, התמונה תהיה שלמה הרבה יותר ממה שנדמה לנו עכשיו,

רגע לפני יציאה לחופש - נבטיח לעצמנו הפעם אני חוזר עם גלריה שלימה - הערך האמיתי נמצא בדרך. בכל ניסיון נוסף, בכל צעד קטן קדימה, בכל החלטה לא לוותר.

על ציור כזה משלמים הרבה !!!

אני צייר לא צלם!

ניגש יהודי אחד לרבי מלובביץ' ואמר בכאב: "הרב, אני סיימתי עם הדת... אני מרגיש שאני כבר סוחב בכוח. התפילות לא מרגשות, הלימוד כבר לא זורם, והמצוות נעשות לעיתים מתוך הרגל. הכל מלאכותי אצלי... ואני מרגיש שהקב"ה לא מחפש משו כזה וגם אני לא..."

הרב הביט בו ושאל: "תניד במה אתה עוסק?"

"אני מתווך יצירות אמנות לאנשים מהעשירון העליון", השיב האיש. "לא מזמן מכרתי ציור בעשרות מיליוני דולרים."

מתפעל הרב ושאל: "מה רואים בציור?" "שקיעה יפה וילד וילדה מטיילים על שפת הים."

חיך הרב "אם כך, מדוע לא לצלם פשוט את אותה תמונה? צילום יהיה מדויק יותר זול יותר ואמיתי יותר!"

האיש כמעט נעלב. "אין מה להשוות. ציור הוא יצירה. הוא מבטא השקפה, מחשבה, מאמץ ורגש. דווקא חוסר השלמות, הקווים המתקנים והנגיעות האיטיות של האמן הם שהופכים אותו לייחודי!"

המסר כ"כ חד וברור עבורנו - אנחנו חיים בדור בו הכול מצטלם יפה. תמונות מושלמות, הישגים נוצצים ורגעים ערוכים היטב. אך החיים האמיתיים אינם צילום. החיים הם ציור.

ציור מורכב מניסיונות, מחיקות, תיקונים ומאבקים. לפעמים מותחים קו ומתחרטים. לפעמים מתחילים מחדש. לפעמים נדמה שאין התקדמות כלל. אבל דווקא שם, בתוך העבודה השקטה והעקבית, נוצרת היצירה.

איש אינו מצפה מאמן ליצור יצירת מופת במשיכת מכחול אחת. היופי נולד מתוך התהליך. מתוך הסבלנות. מתוך הנכונות להמשיך גם כשעדיין לא רואים את התמונה המלאה.

רבש"ע לא מחפש צלמים. כאלו שהכל מדויק אצלם. מלאכים יש לו בשפע, למעלה. שם כל תמונה מוצגת בדיוק מושלם על רמת הפיקסלים. אבל הוא

א גרויסע קשיא

הרב יוסף מולכו

פתרון קושיא 7 (לא תחמוד)

1. ליקוטי ביאורי המצוות מהרמב"ם ז"ל: "לא תחמוד וגומר - כל החומד עבדו או אמתו או ביתו וכליו של חבירו או דבר שיקנה ממנו והפציר בו עד שמכרו לו ולקח החפץ שחמד אף על פי שנתן לו דמים מרובים הרי זה עובר בלא תעשה (לא תחמוד)."
2. התאוה מביאה לידי חימוד... והחימוד מביא לידי גזל.

נמצאנו למדים:

1. התאוה היא הרגש שמביא לידי המעשה של החימוד שזה "לא תעשה" שבתורה.
2. אם אדם חומד חפץ של חבירו ומשכנע את חבירו למכור לו את החפץ... ואפי' משלם לו כסף רב עבור החפץ, עובר על "לא תחמוד" שהוא לאו בתורה. ואפילו שחבירו הסכים למכור לו את החפץ בסופו של דבר.

הזוכה: דב פפר, ישיבת חדות התורה

לפני הקשיא:

- "חמישה דברים ארעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז וכו' (תענית פרק ד' משנה ו')
- "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'" (דברים פרק כ"ג פסוק ד').

הקשיא:

1. איך קשור י"ז בתמוז לרות המואביה ולשושלת בית דוד?
2. איזה דבר טוב קרה לעם ישראל לפני כן דוקא ביום י"ז בתמוז?

שימו לב: יש לנמק ולפרט את התשובה.

אולי תזכו ברמקול מעולה
JBL charge 5
דגם:

יודעים את התשובה לקשיא?
hitkabzo.shabbos@gmail.com
שלחו אלינו:

נעשה סדר

הרב אלישיב

הידעת?
כוא נראה אותך

10 דברים שלא ידעת על הרב אלישיב:

1 רבי יוסף שלום אלישיב, פוסק הדור, נולד בליטא בראש חודש ניסן תר"ע, ונפטר בירושלים בכ"ח תמוז תשע"ב, בגיל 102.

2 שם משפחת אביו היה לוינסון, אך כאשר עלה לארץ עם משפחת חותנו, יעץ לו הרב קוק, כדי שהרישום בדרכונים יהיה אחיד, לאמץ את שם משפחת חותנו הרב שלמה עליאשאו, בעל ה'לשם'.

3 שימש כרב העיר רמלה, ובמשך עשרים שנה כדיין בבית הדין בירושלים, ובבית הדין הרבני הגדול.

4 הרב אלישיב לא למד בישיבה, ולמד את כל תורתו בעצמו. התמדתו המופלאה היתה מפורסמת, נהג לישון 3 שעות בלילה, כשכל שאר שעות היממה הוקדשו לעסוק בתורה. כשהיו שואלים את הרבנית מה עושה הרב כעת, ואם אפשר להפריע לו, היתה עונה ביידיש: 'ער שטאדירט' כלומר 'שוקד על חוק לימודיו'.

5 התקבל בקרב עדות אשכנז, כ'פוסק הדור' ומכל העולם פנו אליו רבנים ודיינים, כי יכריע מהי ההלכה. כל מי שזכה לשאול את הרב אלישיב שאלה הלכתית, זוכר איך במוחו הגדול, חישוב במהירות את צדדי השאלה, והפסקים נאמרו בצורה ברורה, רהוטה וחוחתת.

6 לרב אלישיב 12 ילדים, המפארים את עולם התורה. בין חתניו הגדולים, נמנים: רבי חיים קנייבסקי זצ"ל ולהבדיל בין חיים לחיים, רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, ורבי עזריאל אוירבך שליט"א.

7 הרב אלישיב לא כתב בעצמו, את חידושי תורתו, אך פסקיו התפרסמו בעשרות ספרי הלכה, בהם סדרת 'אשרי האיש' 'קובץ תשובות הגריש אלישיב' ריש"א דגלותא – דברי מוסר והנהגות. גם השיעור הקבוע אותו היה מוסר מידי יום בבית הכנסת 'תפארת בחורים' במאה שערים, הוליד את סדרת הספרים 'הערות' 16 כרכים על מסכתות הש"ס.

8 חתנו הגר"ח קניבסקי זצ"ל סבר שברכת שחלק מחכמתו בדורנו היה אפשר לומר רק על הרב אלישיב.

9 הרב ישראל גליס מספר כי "היתה לו חביבות מיוחדת לחזנות, וחזנים רבים הופיעו בבית מדרשו. תענוג היה לשמוע אותו קורא את 'מפטיר יונה' ביום הכיפורים".

10 בלוייתו שהתקיימה בירושלים, התאספו ובאו מכל ארץ ישראל כרבע מיליון איש.

מה שאולי ידעת על הרב אלישיב:

רבי יוסף שלום אלישיב, היה פוסק הדור, והנהיג את הציבור החרדי כולו בעשורים האחרונים, עד לפטירתו. פסיקותיו התקבלו בכל גווי היהדות החרדית, מהלכות שבת, תרומות ומעשרות ועד דיני עגונות וקביעת רגע המוות.

צדקנו? ידעת? לא ידעת? יש לך משהו להוסיף?

כאן כותבים לנו: hitkabzo.shabbos@gmail.com

תלות בחבר - איך מתנתקים רגשית?

שאלה:

היתה לי בעבר תלות רגשית בחבר מהכיתה, במשך שנה פחות או יותר. לאחר מכן, לאור יעוץ עם רבנים, ניתקתי איתו קשר ולא דיברנו בכלל, כמעט שנה. דא עקא שבישיבה אני רואה אותו כמה פעמים ביום, ואני כל הזמן בטוח שהוא רוצה לחדש איתי את הקשר. אני מרגיש שלמרות שאנחנו לא מדברים - הקשר בינינו לא נפרד. איך מתנתקים רגשית? איך אני מוציא אותו מהחיים שלי, שלא אחשוב עליו בין אם אני רואה אותו ובין אם לא? תודה רבה.

תשובה:

שואל אהוב, ברכותי!

הרשה לי לאחל לך 'מזל טוב' ובהצלחה רבה.

להערכתך, אתה אדם בריא לחלוטין ומתפתח שנחשף בגילך לעולם פנימי, עשיר ומופלא של הרגשות. להרגיש זה בריא וטוב, אפילו חשוב. אבל לפעמים יש צורך לווסת את הרגש למקום ולמינון המתאים.

לא קל לנו לפעמים לחיות בעולם הזה, 'עולם הרגשות'.

לפעמים הדברים יוצאים קצת מפרופורציה ומשתלטים עלינו, לכן כדאי להכיר מעט את העולם הזה ומשם נתקדם לשאלתך הספציפית ולדרכי התמודדות בע"ה.

בעלי החיים אמנם מסוגלים לבטא רגשות שונים, אך רק בני האדם מסוגלים להכיר את הרגשות שלהם, לחשוב ולדבר עליהם. ביטוי של רגשות הוא חלק חשוב ונצרך בתקשורת של בני אדם והוא תורם רבות לקשרים החברתיים, אך לפעמים המילים הולכות לנו לאיבוד. חשוב לדבר על הרגשות, עם אנשים קרובים. מי שמבטא את רגשותיו במילים, נתפס בחברה כבוגר והאנשים שסביבו יהיו מוכנים להקשיב ולהתגייס כדי לעזור לו.

מתי הרגשות (או חסרונם) מפריעים לנו?

כאשר אנו חווים רגש בצורה מוגזמת ובלתי פרופורציונאלית שמייצר אצלנו תגובה מופרזת ולא מתאימה, או כאשר אנו לא חווים רגש במקום בו כן היינו צריכים להרגיש.

כפי שבוודאי הבחנת והרגשת בעצמך, האדם מורכב מ"מצבי" אני" שונים. "אני רגשי" ו"האני ההגיוני".

מה טוב ביניהם? שניהם!... תלוי מתי...

שבעצם לא קיים קשר מילולי וטכני לנתק. כלומר, הקשר והתלות הם בעיקר פנימיים, רגשיים. את זה קשה לך לנתק, ואתה שואל כיצד שולטים ברגשות הללו.

מנסינו, הרגשה כזו היא מאוד תובענית ומשתלטת. ישנם מצבים שאדם מרגיש שכל קיומו וחיותו הם ללא סיבה, והצורך להיות בסביבת האדם הנערץ/נאהב הוא סיבת קיומו בתקופה כזו. זו הרגשה נפלאה וממכרת, כשהיא מופנית למקום הנכון. כשהיא בריאה ואינה מוחקת את תחושת העצמי שלנו. זוהי אהבה.

אך כאשר היא מהווה הפרעה, זו תחושת בדידות ודחק עצומה. אם זה גורם לי לא להכיר בכוחותי ומעלותי, להרגיש בודד עם עצמי ללא השפעת ה'אור' מהשמש שבסביבתי - הרי זו תלות שלילית שמצריכה עבודה אישית עם עצמך.

בטסט נהיגה לא רצוי להיות במצב "אני רגשי" שמוצף בפחד וחרדה, כי אי אפשר להתנהל נכון במבחן... מאידך, ביום חתונתך מצופה ממך להיות במצב "אני רגשי". לצורך כך על האדם לשאוף לאיזון "אני הנבון", שמווסת בין הרגשי להגיוני ויודע לכוון את ה'ווליות' והמינון בהתאם לצורך המשתנה. זהו 'ויסות רגשי'.

ב. כעת, בוא נתקדם להבנת מצבך האישי: צינת כי חווית "תלות רגשית" בחבר מהכיתה במשך כשנה -שנתיים, ושהקשר ביניכם נמשך למרות העצה של הרבנים שהמליצו לנתק את התקשורת עמו, וכי עד היום, אתם לומדים יחד באותה הישיבה. קשה לך להתנתק מה"קשר" ביניכם שחי ועד, למרות שאתם לא מדברים בפועל.

ביסוד התופעה, חשוב להבין שזו התחושה הטבעית שמתעוררת בנו להתחבר עם מישהו אחר ולכן גם ברכתך אותך וראיתי בכך בס"ה שלב בריא ונורמאלי בהתפתחות שלנו כבני אדם בוגרים ומתקשרים רגשית. אך הדרך והצורה של הקשר משנה מאוד לתהליך עצמו.

עברתם מסלול דומה, החל מהכיתה והמשך בישיבה. הקשר הקיים הוא פנימי, נפשי. בפועל, אינכם מדברים כיום. אתה שואל כיצד להתנתק מה"קשר", למרות

הבעיה מתחילה
כשאתה מרגיש בודד
וחסר קיום עצמי, שנאלץ וזקוק
ל"קביים" של קשר עם מישהו
שמעניק לך את המשמעות הקיומית
שלך... הפתרון הוא לזכור תמיד שאתה
המרכז, ולא הוא

לבחורי "התקבצו" היקרים

כידוע, בעקבות המלחמה נאלצנו לדחות את הקמפ שתוכנן לזכאים משיבת בין הזמנים, ובהמשך עדכנו כי הוא יתקיים בבין הזמנים של חודש אב.

לאחר עשרות פניות ובקשות מבחורים ומהורים, שביקשו לקיים את הקמפ דווקא בבין הזמנים של חודש תשרי, כדי שיוכלו להשתתף בו בצורה רחבה יותר, החלטנו להיענות לבקשה.

לכן, הקמפ יתקיים בעז"ה בבין הזמנים תשרי, והוא יהיה טיול ענק ומושקע במיוחד, עם תוכנית ייחודית וחוויה שלא תשכחו.

ובשורה נוספת:

כיוון שהקמפ נדחה, החלטנו לפתוח את אפשרות הזכאות גם לבחורים שישתתפו בישיבת בין הזמנים של חודש אב. כל בחור שיגיע 4 ימים מלאים לישיבת בין הזמנים באב, יצטרף אף הוא למעגל הזכאים להשתתף בטיול הגדול בתשרי.

זו ההזדמנות של כל מי
שעדיין לא זכה - להצטרף!

פרטים נוספים
על הטיול ועל תנאי
הזכאות יפורסמו
בקרוב

יש למה לחכות...

אחד בני הישיבות התיכונות
התקבצו

בהנחה שהבנתי נכון אני רוצה להמשיך עם הקו הזה ולחפש איתך את המקור להרגשה של הקשר שלך איתנו. נסה לא להסתכל עליו לרגע, כמה הוא טוב ומוצלח, ותמקד את הדיון בעצמך. מה לדעתך 'מושר' אותך בו? מה גורם לך לרצות את הקשר איתו? איזו תכונה מאפיינת אותו ואתה רואה בו ומרגיש שהוא משלים אותך או אולי להיפך- דומה לך בה ונותן לך ביטחון ותמיכה?

העיבוד האישי שלך, כשאתה המוקד של הדיון, יכול לקדם אותך לדעת! כאנשים מאמינים, מי יודע - אולי אפילו זו הסיבה שנתקלת בחיך באדם זה, כדי ללמוד ולייצר באמצעותו תובנה על עצמך ועל הצרכים שלך בקשר נפשי עמוק לעתיד.

כל עוד אתה מפיק מהקשר הזה תובנות לגביך, יש פה משהו טוב לדעת! הבעיה מתחילה במקום בו אתה מרגיש בודד וחסר קיום עצמי, שנאלץ וזקוק ל"קביום" של קשר עם משהו אחר כי בעיניך הוא מעניק לך את המשמעות הקיומית שלך. תלות שלילית היא הרגע בו אתה מאבד את קצב החיים האמיתי שלך, מפסיק לצעוד בכוחות עצמך אל צרכיך ומאוויו. והופך טפל לאישיות אחרת ולקצב שלה.

הפתרון בעיניי לקשר כזה, הוא לנתח עם עצמך ולהבין מה תפס אותך בו, ולאחר מכן להתאים אותו לכלים ולצרכים שלך! לזכור תמיד שאתה במרכז, ולא הוא. תחשוב מה אתה לוקח מהקשר לחיך, נסה לחדד ולדייק של הצרכים ותכונות האופי שמשלימות או מחברות אותך לאדם הזה (לעיתים התלות היא כשאחד החברים מבוגר יותר, או סמכותי ובוגר יותר). לדעתי 'ניתוק' טכני לא תמיד יכול להועיל, כפי שנוכחת בעצמך. במצב כזה שהתלות היא רגשית ופנימית, מתקיים קשר בעיקר בדמיון, וילך איתך לכל ישיבה בכל מרחק. לכן אני מנסה להוביל אותך לעבודה אישית עם עצמך.

אני ממליץ גם לחפש תחום שבו אתה טוב, ולהיעזר בו להעצים את עצמך. כמו כן, נסה להרחיב את מעגל האנשים עימם אתה יכול לשוחח בפתיחות ובכנות, אפילו בנושאים אחרים ונוספים שמטרידים את מנוחתך.

בהצלחה רבה!

אבי

Avrahamx2@gmail.com

הטשולבטסיה

כל מה שקורה בהתקבצו

מעמד אדיר ומרומם התקיים בבנייני האומה בירושלים ביוזמת ארגון התקבצו, כאשר למעלה מ-1,000 בני ישיבות תיכוניות חרדיות מכל רחבי הארץ התכנסו לערב מיוחד של הכנה רוחנית לקראת חג השבועות – חג מתן תורה.

האירוע, כמו שראיתם, נערך ברוב פאר והדק, לכבודכם בני הישיבות, עמלי התורה, ונועד להביא את כולנו להתעלות רוחנית וחיזוק בלימוד התורה, לקראת הימים הקדושים של קבלת התורה מחדש.

במרכז הערב קיימנו מעמד הוקרה מרגש ל-650 תלמידים אשר עמלו במשך זמן החורף בלימוד מסכת מגילה וסיימו אותה בהצלחה במסגרת מסלולי הלימוד של הארגון. המשתתפים זכו לשבחים והערכה על השקעתם, התמדה בלימוד התורה וניצול זמנם לעלייה רוחנית משמעותית.

רגע השיא של הערב נרשם במעמד הסיומים המרגש, כאשר נציגים מכל אחת מהישיבות עלו בזה אחר זה אל הבמה המרכזית, ובשם חבריהם הכריזו על סיום המסכת. כולנו היינו עדים למעמד המיוחד, והרגשנו אחדות, גאווה והתרוממות רוח. בהתרגשות נזכר שמו של הקדוש רבי יעקב פינטו הי"ד, בוגר ישיבת נהורא וישיבת דרך אמונה. מורו ורבו הגאון רבי זליג ברוורמן, אמר את הקדיש שלאחר הסיום, לעילוי נשמתו הטהורה.

גדולי תורה ואישי ציבור, כיבדו את האירוע בהשתתפותם. ביניהם הרב דוד לאו, שנשא דברי חיזוק והכנה לקראת חג השבועות, והגאון רבי זליג ברוורמן, ראש ישיבת דרך אמונה, אשר עמד בדבריו על מעלת ההתמדה בלימוד התורה, ועל כוחם של בני הישיבות להיות נושאי דגל התורה בדורנו.

יו"ר ארגון התקבצו ישראל זיכרמן, והשר יצחק וסרלאוף, בירכו את המשתתפים והביעו את הערכתם לעמלם ולהשקעתם בלימוד התורה. בסיום הערב התכנסנו לזיץ מרגש ומרומם בהשתתפות הזמרים נפתלי קמפה ומוטי וייס. במשך שעה ארוכה שרנו יחד שירי רגש, כיסופים ותורה, באווירה מיוחדת של אחדות והתרוממות.

ביציאה, שמענו ממכם על תחושות סיפוק והתחדשות, ועל מטען רוחני משמעותי לקראת חג השבועות. נפרדנו באיחולי קבלת התורה מתוך שמחה, התלהבות וחיבור עמוק לעולמה של תורה.

**יש לכם תמונות
טטשולנטייה הבאה?
שלחו לנו שלא נפספס
hitkabzo.shabbos@gmail.com**

ישיבת דרכי תורה

סיפורה של ישיבה

נוסדה
אלול תשפ"ד

מיקום
רמת אהרון,
בני ברק

תלמידים
42 בחורים

ראש הישיבה
הרב צבי ויסקופף שליט"א

מנהל הישיבה: הרב ישי לב **רשת:** נצח

גן, וסגן מנהל 'חורב' רעננה, הרים את הדגל להקמת ישיבה תיכונית בבני ברק, התגבשה במהירות סביבו קבוצה ראשונה של תשעה עשר בוגרי כיתה ח' ברמה גבוהה מאוד. עד היום הזה, מספר הרב, הדרך בה התגבשה קבוצה איכותית כל כך, נראית כמו נס. בשנת הלימודים תשפ"ו נוספו למעלה מעשרים תלמידים, ובשנת הלימודים הבאה, צפויים ללמוד בישיבה למעלה מ-70 תלמידים.

שמים וארץ' והתקווה לגדל בוגרי ישיבות שיהיו מחוברים לבית המדרש, גם בעולם המעשה, הקימה את ישיבת דרכי תורה, הרואה בתלמידיה בני עלייה הראויים לכל הערכה, אשר מבקשים לסלול להם דרך בעבודת ה'.

השנה הראשונה

הכאשר ראש הישיבה, איש חינוך עתיר זכויות, ששימש מחנך ב'חורב' רמת

הקמת הישיבה

שנים רבות נשא בליבו ראש הישיבה, הרב ויסקופף, רב קהילת 'ההלכה' ברמת גן, את החלום להקים ישיבה תיכונית מיוחדת. ישיבה שתהיה בנויה על מצוינות לימודית וישיבתית, עיון ברמה ישיבתית גבוהה, לימודי בגרות איכותיים, ותקנים מערכת אמון משמעת ביון הצוות לתלמידים. לפני כשנתיים, הגיעה העת להגשים את החלום, כאשר רשת נצח מתוך חזונה 'לחבר

דבר שכדאי לראות בישיבה

בישיבת דרכי תורה, הקשר החברתי מאוד מפותח, וה'דיבוק חברים' הוא מיוחד במינו. כך למשל, מטיל ראש הישיבה מידי פעם על אחד התלמידים למסור במסגרת שיעור העיון של הר"מים, שיעור קצר משלו. נקודה נוספת בה מגיע לידי ביטוי הקשר החברתי, היא שבתות הישיבה המתקיימות מפעם לפעם. בדרכי תורה אין פנימיה, והקונספט של הלינה הוא 'הקרובים מארחים בביתם את הרחוקים', היוצר קשר מיוחד בין כלל החברים.

בוקר של עיון

7:30 שחרית
אחרי התפילה: שיעור הלכה ע"פ פרשת השבוע – ראש הישיבה
8:40 ארוחת בוקר
9:10 שיעורי הלכה מהר"מים
9:50 סדר א'
11:00 שיעור עיון
12:30 הפסקה. ארוחת צהרים ומנוחה

צהריים של השקעה

13:30 שיעור בקיאות
14:15 חזרה על הבקיאות
15:00 תפילת מנחה
ארבעה שיעורים במקצועות הבגרות
18:20 ארוחת ערב
18:50 סדר שלישי
19:50 שיחת מוסר קצרה
20:00 תפילת מעריב, וסיום יום הלימודים

לאן הולכים מכאן?

כאמור, בשנה הבאה נהיה בעז"ה 70 תלמידים, ואנו שואפים קדימה, להוסיף ולגדל תלמידים שיהיו בני תורה מובהקים, גם אם ייצאו אל עולם המעשה. בשנים הקרובות תלך הישיבה ותגדל, אך מטרתנו היא לשמור על רוח החברות המיוחדת בין התלמידים, ואווירת הוויתור הנדירה המאפיינת את ישיבת דרכי תורה. גם מעלת הלימוד העצמאי, אותה אנו מטפחים בישיבה, לצד העצמת מחשבה עצמאית ודינוי עומק בשלל נושאים, הם חלק מחזון הישיבה לזדות הבאים.

ייחודיות ומקוריות

חזונה של הישיבה: מצוינות לימודית, בא לידי ביטוי בהתנהלות ייחודית של סדרי לימוד הגמרא. תלמיד ישיבת דרכי תורה, מקבל מידי יום בתחילת כל סדר, תוכנית לימודים המורכבת ממראי מקומות לעיון, מיקוד בשאלות המרכזיות של הסוגיה הנלמדת, ואתגרים לפיצוח והבנה בחומר הנלמד. כותרות מאירות עיניים, ומפה בהירה של דרך לימוד הגמרא, מאפשרים לתלמיד למקד את כל מאמציו בהבנה והעמקה, כשהדרך ברורה לו. מהלך זה של בהירות דרך, ומרחב תמרון נרחב לתלמיד, מתקיים גם בכל הקשור למשמעת בישיבה. יש תקנון ברור, ובו דגשים גם על קוד לבוש ונראות, ועל האסור והמותר, אך לצד זאת מקיים צוות הישיבה מערכת של אמון מוחלט בתלמידי הישיבה, המבינים את האחריות המוטלת עליהם, ומתנהגים בהתאם. או כמו שאומר ראש הישיבה לתלמידיו: אני הגדרות של מסלול הבאולינג – את הכדורים עצמם אתם מכדררים.

כרטיס בוגר

שם: דוד גורט
גיל: 35
סטטוס: נשוי+4
מקום מגורים: בני ברק
עיסוק: פיקוח בנייה
ישיבה קטנה: היישוב החדש
ישיבה גדולה: איתרי

התלם של היישוב

הימים הראשונים:

למען האמת, אנחנו משפחה 'ישובניקית' שורשית, אבי למד ביישוב, גם אחי הגדול ועוד דודים ובני דודים משני הצדדים. ראיתי את אחי הגדול נהנה, ורציתי גם. הפתגם ביישוב אומר: 'קל להתקבל - קשה לשרוד' ובאמת היה לי קל להתקבל, בגלל הרקע המשפחתי. הגעתי עם אבי לר' יידל, ואחרי שיחה קצרה, הוא שלח אותי למזכיר ר' גרשון, לעדכן אותנו שהתקבלתי.

אירוע החניכה שלי, היה כשהייתי בשיעור א' ונבחרתי לקבוצה שעמדה לבוחן פתע של ראש הישיבה. כשהגיע תורי, התיישבתי מולו, נפלה עלי אימה וקפאתי על מקומי. הוא ניסה לשאול בכל מיני דרכים, וגם יצא מהחדר כדי שאוכל למצוא ולחפש תשובות, ועדיין - לא הצלחתי להוציא מילה מהפה. כעבור כמעט חצי שעה, הכריז רב-יידל: "טוב, אפס זה גם ציון" ושלח אותי לדרכי. כך הבנתי מה זה היישוב, ובדיעבד - כנראה שזו היתה כפרה על כך שלא נבחנתי 'מבחן קבלה' לישיבה.

היישוב בשבילך הוא:

מקום שחורש בהווייתך תלם, בו אתה מוסיף לצעוד לאורך חייך. זה מסלול שהמסגרת שלו היא מאוד מדויקת ומכוונת מטרה. כל מי שלמד ביישוב, יוצא בן אדם שמעריך את הזמן, ומקדיש לכל יישום את הזמן הנדרש אליו - במלואו. זו עמידה בזמנים, מתוך הבנה נכונה של מטרת החיים, והתנהלות מרוכזת שעושה כל משימה מתוך מחויבות ורצינות.

חבר מהישיבה:

למען האמת, אנחנו קבוצת חברים שמגובשת עד היום, ונפגשים לפחות פעמיים בשנה. יושבים יחד, מעלים זיכרונות ומרגישים קרוב. היה לי בישיבה חבר טוב שהגיע איתי מהתלמוד תורה, המשיך איתי ליישוב ואחר כך גם לאיתרי. זו חברות אמת, שתישאר איתי לעולם.

צלילים שייזכרו לנצח:

היישוב הוא לא כזה מקום של שירה וזמרה, והצליל הזכור לי ולחבריי ביותר, הוא: "לא נשכח ולא נסלח". לא נשכח את ראש הישיבה ר' יידל, שזכינו ללמוד איתו בשנה הראשונה שלנו, שהיתה גם שנתו האחרונה. ולא נסלח את 'היישוב' על מה שהוא עשה לנו. אני אומר את זה בקטע טוב, כי החוויה שלי היתה נפלאה, ואני אשאר 'ישובניק' עד יומי האחרון.

איש צוות משמעותי:

מלבד ראש הישיבה, שהיה דמות מעוררת השראה, הרב נחשון שליט"א, התווה לי דרך, ואני זוכר משפטים שהוא אמר לי ומשפיעים עלי עד היום. פעם הוא אמר לי: "אל תלך נגד הזרם, אם החברים שלך בקטע מסוים, תהיה איתם". ואת זה הוא אמר לי כשהזמנו כמה חברים פיצה לישיבה, דבר שהיה כמובן אסור בתכלית, ונתפסנו. לימים, כשהתחלתי ללמוד בכולל בבני ברק אחרי החתונה, ולא ידעתי אם ללבוש את החולצות שלי, או להתערות בבית המדרש עם חולצה לבנה. ונזכרתי בדבריו של הרב נחשון, שאמר "אל תהיה חריג בנוף, תשחה עם הזרם".

נשלחתי מהישיבה על:

פעם אחת בלבד, כמעט והועפתי אבל בפועל זה לא קרה. אחרי המבחן ה"ל", בו נאמר לי ש'אפס זה גם ציון' נדרשתי להביא חתימת הורים, ושכחתי. ראש הישיבה שלח אותי הביתה, אבל התחננתי וקיבלתי אישור לבקש מאבא שישלח את חתימתו בפקס. כך ניצלתי ברגע האחרון.

רגע בו בכית:

לא ממש בכי, אבל משבר עמוק. היה יום עצמאות אחד, שר"מ ביישוב דיבר איתנו בביקורתיות על ענינו של היום. שאלתי אותו מדברי הרמב"ם על מצוות יישוב ארץ ישראל, והוא אמר לי: "אתה אפיקורס, ואני עם אפיקורסים לא מדבר".

שלב שהיית מעדיף לדלג עליו:

היה ר"מ אחד שלא אהב את משפחת גורט בכלל. במבחן האחרון של השנה, מבחן מעבר שקובע אם אני עולה לכיתה הבאה, או לא. הוא הכשיל אותי ממש בכוונה, וזה היה רגע קשה מאוד.

מרחב מיוחד בישיבה:

בהיותי אקסטרני, שישן כל לילה בבית הוריו, הפנימייה בה זכיתי לישון רק בשבתות ישיבה, הייתה מרחב מרגש ומבנה שם למדתי איך נראים חיי פנימייה, עם חברים ושיחות מרתקות. כל ההווי הזה, היה חדש לי, ומאוד אהבתי את השבתות בישיבה, בגלל השהות בפנימייה.

אוכל אהוב בישיבה:

אין. לא היה אוכל טוב ביישוב, אז אצין רק את הפיצות שהיינו מזמינים מבחוץ.

דקה אחרי הישיבה:

המעבר הקיצוני מהישיבה הקטנה הכובלת והמגבילה, לישיבה הגדולה עם הקמפוס הענק והחופשי, זו ההזדמנות לבנות את עצמך מחדש, ולהבין מה התפקיד שלך ולאן אתה שואף בחיים. מציאות חייך בישיבה הגדולה, היא הדרך האמיתית לקנות אהבת תורה באמת, כי אתה מוצא בעצמך את הרצון האמיתי לעסוק בתורה.

הווה ממושך:

בבוקר לפני התפילה, מקדיש זמן ללימוד קצר של משניות והלכה. אחר כך יוצא לעבוד בחברת פיקוח בנייה גדולה. בהמשך היום לומד דף היומי, ובערב לומד בכולל הלכה.

בעוד עשר שנים:

החלום שלי, הוא שאוכל לשבת וללמוד ברוגע נפשי, שאזכה להקדיש את כל זמני לעסוק בתורה.

עומד אחר כותלינו

מה קורה מתחת לרגליים שלנו, כשאנחנו עומדים ברחבת הכותל ומתפללים, ואיך הכל התחיל בקורונה. עורך התקבצו בשיחה עם מנכ"ל הקרן למורשת הכותל, וסיום מרתק בירושלים של מטה

מקווה שהתגלה בשלמותו, בעיר מתחת לרחבת הכותל. חדי העין יבחינו משמאל בעמוד היציקה, שבאורח פלא נחפר על שפת המקווה ממש

הקארדו – רחוב העסקים התוסס שחצה את העיר מצפון לדרום. חלקו העליון נמצא ברובע היהודי, ליד בית הכנסת 'החורבה' אך הוא ממשיך מתחת לרחבת הכותל, עד לשער האשפות

אתר החפירות

איור חתר רחוב של החפירות, למעלה הכותל, ומתחת החפירות

המון על מה שהתרחש בהם בתקופה שהי מסקרנת אותנו, ימי בית המקדש – הראשון והשני. בהר הבית אי אפשר לחפוף מסיבות ברורות, אבל קרוב להר הבית – בהחלט אפשר אבל איך אפשר לחפור את רחבת הכותל? האם נסגור את בית הכנסת הפעיל ביותר בעולם? לא יעלה על הדעת, אפילו לרגע.

לרגל ימי בין המצרים, הגענו אל הכותל המערבי, שריד בית מקדשנו, לחוות מקרוב ככל האפשר את אוירת האבלות על ירושלים החרבה. מנכ"ל הקרן למורשת הכותל ר' מרדכי (סולו) אליאב הי"ו, קיבל את פנינו בלשכתו, וניאות לספר לנו קצת על המתרחש בימים אלו בקרן למורשת הכותל.

כדי להבין מה קורה בירושלים של מטה, צריך להבין משהו על המציאות שמשתנה במהלך מאות שנים. כאשר בונים עיר, עם בתים ורחובות, גנים ושדות, שטחי מסחר ומבני ציבור היא מתאימה לעידן בו היא נבנית. לאחר כמה מאות שנים, משתנים התנאים והעיר נחרבת או ננטשת. בשלב הבא, מוקמת על הריסותיה וחורבותיה עיר חדשה המותאמת לעידן החדש. מהלך כזה, יכול להתרחש גם מספר פעמים, בעיר אחת. כך שבעצם, כשאנחנו מהלכים ברחובות העיר, שלושה מטרים תחתינו, עדיין קיימות חורבותיה של העיר מלפני 800 שנה, ושמונה מטרים תחתינו, נמצאים חורבות העיר מלפני 1500 שנה.

כשאנחנו צועדים ברחובות העיר העתיקה, אנחנו דורכים על מטרים רבים בעומק האדמה, שיכולים לספר לנו

עמוד כותרת מבית המקדש, שהתגלה בשלמותו

כלילת היופי. מה הצית אצלך את הניצוץ של ירושלים שאלתי אותך, והוא ענה: בשנה אחרי שסיימתי את הישיבה התיכונית, יצאנו מאפילה לאור גדול במלחמת ששת הימים. יומיים אחרי שעמדנו מכורבליים ומפוזרים במקלט - אויבנו נכנעו ונמלטו, והעיר ירושלים נכבשה בידיו.

הוא מדמה את מצבנו להורים של ילד אוטיסט, המנסים להגיע אליו ולהבקיע את החומה האטומה, כמו בסרט התינוק הנפלא 'נס האהבה'. כשהם מצליחים לרגע 'לצוד את העין, לכבוש את הלב'. הם מכניסים למוחו מושגים של חכמה. וגם כאשר החומה שבה ונאטמת, הם מחכים להזדמנות הבאה.

ראש הישיבה לימד אותנו אז ואמר: כל מה שקורה לנו, הוא קריאה של הקב"ה, שרוצה 'לצוד את העין, לכבוש את הלב'. אלא שאנחנו מתעוררים, ושוב נרדמים. אבל בכל התעוררות כזו, חשוב מאוד לפקוק עיניים, ולמוד מה ה' אלוך שואל מעמך. ימי בין המצרים, מסיים ר' סולי, הם קריאה מתמשכת להקשיב לקול ה'. לשמוע איך הוא קורא לנו אליו, ומבקש את קרבתו.

בחזרה לחפירות. "מתחת לרחבת הכותל, חשפנו צוק מקורי, עליו יושב בעצם כל הרובע היהודי. זו היתה חשיפה מרגשת, כי יוסף בן מתתיהו כותב שכשהיהודים בירושלים הפנימו את העובדה שביית המקדש חרב, הם הוסיפו להילחם מט' אב עד ח' אלול, בניסיון להגן על העיה הצוק הזה הוא בעצם קו העמדות האחרון, ממנו נסוגנו כשחרבה ירושלים. ואליו חזרנו אחרי 2,000 שנים. הוא נרגש כשהוא מתאר איך הוא פונה אל אותו לוחם, העומד על הצוק

ואז הגיעה הקורונה, עומד ר' סולי בלשכתו, מביט בחלון ונאנח על המחזה העגום של רחבת הכותל הריקה מאדם, ופתאום מנצנץ רעיון במוחו, זה הזמן לחפור את הרחבה. עכשיו ההזדמנות לעשות את המהלך המיוחד הזה, שהיה נראה תמיד דמיוני ובלתי ניתן לביצוע.

איך חופרים רחבה ענקית כל כך, בעומק עצום כל כך, אתם בוודאי שואלים. גם אני שאלתי, ואלי כהן, עוזרו האישי של מנכ"ל הקרן התנדב לרדת איתי לעומק האדמה ולהסביר: בשלב הראשון, צריך להכין את החפירה העתידית, כך שאחר כך הכל יהיה קל יותר. שתי מכונות חפירה אדירות הובאו לרחבה הקדושה, וקדחו 60 בורות בעומק 17 מטרים. אל תוך הבורות יצקו בטון, ויצרו שישים עמודים התומכים ברחבת הכותל, ובעצם מאפשרים לתלות אותה באוויר מעליהם. בכל פעם, חופרים מעט בשכבה העליונה של הרחבה, יוצקים בטון על כמה עמודים, ומכסים. מתחת לרצפה החדשה, אפשר עכשיו לחפור משהו כמו בניין בן 5-6 קומות, ולגלות את ירושלים הקדומה.

אגב, מוסיף אלי, כשקודחים בעומק, אנחנו לא יכולים לדעת בעצם איפה נפגע, ואכן היה מי שטען שאנחנו בעצם הורסים עתיקות. אבל יו"ר רשות העתיקות אישר את החפירה, והסביר שאנחנו פוגעים ב-2% אבל זוכים לחשוף 98% שלא היו מתגלים בשום דרך אחרת. בזכות האישור הזה, נחשפו תגליות עוצרות נשימה, שכבר נספר לכם עליהן.

אבל בחזרה לר' סולי. צריך לשמוע את האיש המופלא הזה, מדבר על ירושלים, כדי להבין לאן אנחנו מתחברים כשאנחנו עומדים על האדמה הקדושה הזו, של העיר

בח' אלול, חודש אחרי שבית המקדש נשרף והפך לאפר, ומספר לו על חוויות האבל והחורבן שלנו, אלפיים שנה אחרי, ועד כמה אנחנו מבינים שאין לנו מושג מה הפסדנו בחורבן הבית, אבל ברור לנו שזה ההפסד הנוראי ביותר שיכולנו להפסיד, ושכל טובתנו תלויה בבית הגדול והקדוש הזה, שעכשיו חרב.

הוא לוקח אותנו אל רחוב ראשי של העיר הקדומה, שנסלל לאחר החורבן. גם שם הוא מנהל שיחה עם אדריאנוס, שחרש את ירושלים, מתוך רצון לעשות ממנה עיר בינלאומית שתיקרא 'איליה קפיטולינה'. מה אתה עושה פה, הוא שואל את אדריאנוס, שמישיב: אחרי שטיטוס הרג את כל היהודים. עכשיו אני עוקר מכאן את האנשים האלו, ואת הדת שלהם. עוד 200 שנה מהיום, לא יהיו יהודים בעולם. הלכתי וחקרתי את הדת שלהם, ובחרתי את המצוות שמגבשות אותם, שהופכות אותם לעם. את כולן ביטלתי. לא יהיה המשך, לא תהיה סמיכת חכמים וכלום לא יעבור מדור לדור. הכל יתמוסס, יהפוך לפולקלור וייעלם.

איפה אדריאנוס ואיפה אנחנו, מעלינו ברחבת הכותל, נערי בר מצווה עולים לתורה, תלמידי חכמים הונים בתורה, חייילים מגיעים לביקור שלפני השבעה, ואחים רחוקים מתורה ומצוות מתרפקים אל האבנים. ההווה והעבר נפגשים וצופים יחד אל העתיד המובטח לנו - גאולת ישראל בשוב ה' את שבות עמו, וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר.

למשפחות

משפחות האצולה של עולם התורה

הסבא של כולנו

משפחת פינקל

של ישיבת מיר במלחמת העולם השנייה, בעוד בני הישיבה גלו למזרח והתיישבו בשנחאי, נמלט רבי אליעזר יהודה לארץ ישראל. לאחר המלחמה הצטרפו אליו חלק מתלמידי הישיבה והוא הקימה מחדש בירושלים ועמד בראשה אחת ועשרים שנה.

בניו וחתנו של רבי אליעזר יהודה שימשו כולם בישיבת מיר המחודשת בירושלים. אלו הם בנו, **רבי חיים זאב זצ"ל**, ששימש כמנהל רוחני, בנו **רבי בנימין ביינוש זצ"ל** שכיהן כראש ישיבה אחריו, בנו **רבי משה זצ"ל**, ר"מ בישיבה, שנפטר בגיל צעיר עוד בחיי אביו, וחתנו הגדול, **רבי חיים שמואלביץ זצ"ל**, ששימש כראש הישיבה לצד גיסו רבי ביינוש. בן נוסף של רבי אליעזר יהודה, **רבי אברהם מאיר הי"ד**, היה נשוי לנכדתו של רבי חיים הלוי מבריסק ונרצח בשואה עם אשתו ושני ילדיו.

אהבתו של רבי אליעזר יהודה לתורה לא ידעה גבול. מנהג היה לו להאזין לחידושי תורה של צורבים צעירים ולהעניק להם תשורה כספית לפי טיב חידושיהם. היה בכוחו לזכור עשרות מהלכים שונים על סוגיה אחת, אשר שמע לאורך השנים מתלמידי חכמים שהתדפקו על דלתותיו. את אהבתו לתורה הנחיל לבניו, ואלו כולם הלכו בדרכו והרחיבו בכולות בית המדרש עד שהפכה ישיבת מיר בירושלים לישיבה הגדולה בעולם.

תורה מחזרת על אכסניה שלה ומשפחת פינקל עודה מפארת את שולחן המזרח בהיכלה של ישיבת מיר בירושלים ובמודיעין-עילית, כשנכדיו של רבי אליעזר יהודה מאיישים את המסורת בדור הבא: בנו של רבי חיים זאב זצ"ל הם **רבי אריה זצ"ל**, ראש ישיבת מיר ברכפלד ו**רבי משה זצ"ל**, ר"מ בישיבת מיר בירושלים, ואילו חתניו הם **רבי אהרן דוד חדש זצ"ל**, שישב על כסא חותנו כמנהלה הרוחני של ישיבת מיר ו**רבי אביגדור הלוי נבנצל** שליט"א, רבה של ירושלים העתיקה.

רבי בנימין ביינוש זצ"ל נשא לאשה את אסתר, בתו של רבי שמואל גריינמן זצ"ל חתנו של רבי שמריהו יוסף קרליץ זצ"ל (אביו של ה"חזון איש"); לאילן היוחסין של משפחת קרליץ נקדיש בע"ה את אחד הפרקים הבאים). הוא הותיר אחריו חמש בנות. ארבעה מחתניו כיהנו כמרביצי תורה בישיבת מיר, כשהגדול שבהם הוא **רבי נתן צבי פינקל זצ"ל**, ראש הישיבה. שלושת האחרים הם **רבי נחמן ליבוביץ, רבי נתן ישראל גלושטיין ורבי בנימין קרלוב**. החתן החמישי הוא **רבי אהרן שרגא לופיאנסקי** שליט"א, מראשי הישיבות בארצות הברית. עם פטירת רבי נתן

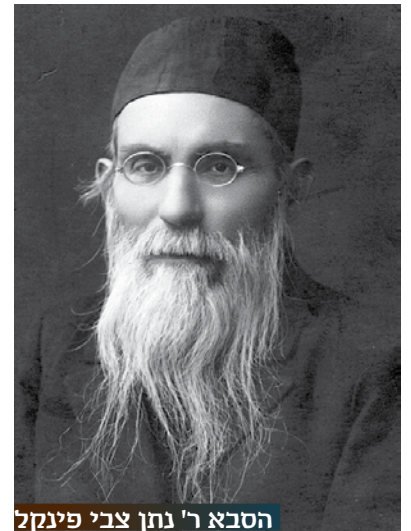
את "הסבא מסלבודקה" - **רבי נתן צבי פינקל זצ"ל** - אין צורך להציג בפני מי שרגלו דרכה על מפתן בית המדרש. מייסד הישיבה הגדולה בסלבודקה, הוא מהדמויות המשפיעות ביותר על עולם הישיבות עד ימינו, ובודדים ראשי הישיבות או הר"מים שלא ניתן לשרטט את הקו המוליך מן הסבא אליהם.

לבד מיישבתו שלו עצמו - ישיבת "כנסת ישראל" על שם רבי ישראל מסלנט זצ"ל - שקד הסבא מסלבודקה על פיתוחן ושגשוגן של ישיבות נוספות, ביניהן ישיבתו של רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל בסלוצק, ישיבת מיר ישיבת קוברין ועוד. את תלמידיו היה מעודד לצאת אל המרחב היהודי ולהרביץ תורה ויראה, הן כרבני קהילות והן כראשי ישיבות. תקצר היריעה מלמנות את עשרות תלמידיו הבולטים, מרביצי התורה בדורות שלאחריו.

ואולם, שושלת מסירת התורה עוברת דרך הסבא מסלבודקה גם במישור הגנאולוגי (=שושלת המשפחתית). יוצאי חלציו - בניו, חתניו, נכדיו וניניו - כיהנו בהיכלי הישיבות הנודעות בישראל ואילנו המפואר של הסבא עוד מניב פירות ופירי פירות, כיאה לדמותו המזהירה. משנתו החינוכית התובעת מכל אדם לממש את הכוחות הגלומים בו, להאמין ביכולותיו ולהכיר בערך עצמו, הוטמעה עמוק בנפש צאצאיו, ואלו זכו להעמיד גידולים מפוארים אשר מכוחם פורח ומשגשג עולם הישיבות עד ימינו.

מיר

בנו בכורו, **רבי אליעזר יהודה**, נדד מגיל צעיר בעולם הישיבות בליטא, במטרה ללמוד תורה מפי גדולי הדור בהגיעו לישיבת מיר, מיהר ראש הישיבה רבי אליהו ברוך קמאי לקחתו כחתן לבתו. כך נברך הענף הפינקלאי באילנה

הסבא ר' נתן צבי פינקל

רבי משה פינקל

רבי אליעזר יהודה פינקל

חיים זאב פינקל

רבי אייזיק שור

הרב בנימין פינקל

הרב אריה פינקל

ר' אהרן חדש

הרב אביגדור נבנצל

ר' נתן צבי פינקל

בנימין ביינוש פינקל

ר' חיים שמואלביץ

צבי זצ"ל, הושב על כסאו בירושלים בנו **רבי אליעזר יהודה פינקל** שליט"א, ובראשות הישיבה במודיעין-עילית נתכהן חתנו, **רבי נועם אלון** שליט"א.

בנו השלישי של רבי אליעזר יהודה בן הסבא, הוא כאמור רבי משה פינקל שכיהן כר"מ בישיבת מיר ופטר עוד בחיי אביו. בנו **רבי אליהו ברוך פינקל** זצ"ל שימש אף הוא מראשי הישיבה בירושלים והעמיד תלמידים לאלפים. תורתו המיוחדת בסגנונה הבהיר והנעים כונסה לסדרת ספרים בשם "שיעורי רבי אליהו ברוך" על מסכתות הש"ס ועוד.

חתנו הגדול של רבי אליעזר יהודה בן הסבא הוא, כאמור, רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר בירושלים וחבר מועצת גדולי התורה. בנו, חתנו, נכדיו ולוקחי נכדותיו, משמשים כולם בהיכלי הישיבות עד ימינו, ודרכם עוברת אלינו, תלמידי הישיבות, משנתו החינוכית של הסבא הגדול.

שניים מבניו של רבי חיים כיהנו כראשי ישיבה בישיבת מיר בירושלים, אלו הם **רבי רפאל זצ"ל** ו**רבי אברהם צבי זצ"ל**. שניים מחתניו כיהנו אף הם כראשי ישיבה במיר, אלו הם **רבי נחום פרצוביץ זצ"ל** ו**רבי יצחק אזרחי שליט"א**. חתן נוסף הוא **רבי ישראל מאיר וייס שליט"א**, ראש ישיבת "נחלת הלויים" בחיפה, ובן נוסף הוא **רבי מאיר שמואלביץ שליט"א**, ראש מערכת "האנציקלופדיה התלמודית". חתנו הנודע של רבי נחום פרצוביץ זצ"ל הוא **רבי אשר אריאלי שליט"א**, ממגידי השיעורים המפורסמים ביותר בעולם כולו, ואילו בנו הוא **רבי צבי פרצוביץ שליט"א**, מראשי ישיבת

מיר ברכפלד.

זהו אפוא הענף המפואר של משפחת הסבא שהוברך בין פארותיה של ישיבת מיר ומכה שורשים עד ימינו אנו.

חברון

בנו השני של הסבא, רבי משה פינקל, נשא לאשה את בתו של ראש הישיבה בסלבודקה, רבי משה מרדכי אפשטיין (על משפחתו הענפה נייחד את הדיבור בע"ה באחד הפרקים הבאים) והרביץ תורה בישיבה. למרבה היגון הוא נפטר בגיל צעיר, כבן ארבעים ושתיים בלבד, והותיר אחריו את בתו שנישאה ל**רבי שמחה זיסל ברוידא** זצ"ל, לימים ראש ישיבת "חברון" – כנסת ישראל" בירושלים, ואת בנו **רבי דוד פינקל** זצ"ל, תלמיד חכם מופלג שאף הוא כאביו נפטר בגיל צעיר.

בנו השלישי של הסבא מסלבודקה, רבי אברהם שמואל, שימש כמנהל רוחני בישיבת כנסת ישראל בסלבודקה. בנו **רבי אליהו מאיר** היגר לארצות הברית והתיישב בשיקגו. שם נולד לו בנו – ינו של הסבא – **רבי נתן צבי פינקל**, הקרוי על שם הסבא. לימים נשא הנין לאשה את לאה פינקל, בת רבי ביינוש, אף היא נינה של הסבא (נכדת בנו רבי אליעזר יהודה), ובימיו הגיעה ישיבת מיר בירושלים לפסגת הצלחתה.

סלבודקה – בני ברק

שושלת מרביצי התורה ממשפחת הסבא

מסלבודקה מסתעפת גם על ידי בנותיו. בתו גוטל נישאה לאחד מבחירי עולם הישיבות בליטא, **רבי יצחק אייזיק שר זצ"ל**, לימים ראש ישיבת כנסת ישראל בסלבודקה, ואחר המלחמה ראש הישיבה – ישיבת סלבודקה – בבני ברק. בתו, חיה מרים, היא אשת **רבי מרדכי שולמן** זצ"ל, שכיהן כראש הישיבה בבני ברק אחר חותנו. בנו, **רבי נתן צבי שולמן** זצ"ל וחתנו, **רבי עמרם זקס** זצ"ל ו**רבי משה הלל הירש** שליט"א, כיהנו אחריו כראשי הישיבה.

בנו של רבי יצחק אייזיק שר זצ"ל, **רבי יוסף הי"ד**, מתלמידי החכמים בישיבה בסלבודקה, נהרג בגטו קובנה והותיר אחריו בת יחידה. זו נישאה לימים לגאון צעיר מפארי גידולי הישיבה בבני ברק, הלא הוא **רבי דוב לנדו** שליט"א.

ירושלים

שרה ליבא, בת נוספת של הסבא מסלבודקה, נישאה ל**רבי שלמה יהודה לייב פלצ'ינסקי** זצ"ל, שכיהן כרב בעיר דווינסק בלסביה. בנו הוא **רבי אליעזר יהודה פלצ'ינסקי** זצ"ל, מגאוני התורה בירושלים וחתנו של רבי אריה ליון זצ"ל.

תלמידי תלמידיו של הסבא מסלבודקה הם אפוא רוב מנין ובנין עולם הישיבות בימינו, ואולם כפי שנוכחנו, גם מיוצאי חלציו, בני משפחתו שלו, זכה עם ישראל לראות רוב טובה וברכה בדמות חכמים רבים, מרביצי תורה ויראה בישראל.

היהלום הראשון

אנחנו חיים בעולם שמלמד אותנו לברוח מהלחץ. בלימודים, במבחנים, בחברה, בבית. אנחנו בטוחים שהלחץ הוא האויב, ושאם רק יהיו לנו "חיים בלי לחץ", סוף סוף נהיה מאושרים.

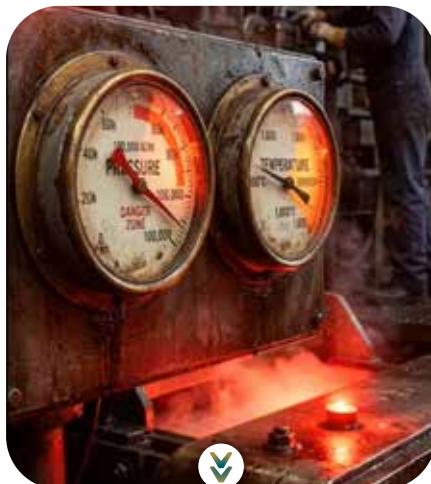
אבל אנחנו לא מבינים שבלי הלחץ נישאר גרגיר פחם. אותו פוטנציאל בדיוק, אבל בלי הצורה המנובשת, בלי הברק, בלי העוצמה האמיתית.

אלפי שנים לפני הול, ספר שמות כבר לימד אותנו את חוק היהלום של הנשמה. על שעבוד מצרים נאמר: "וְכַאֲשֶׁר יַעֲנֶה אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ". לא למרות העינוי, אלא בגללו. המכבש הוא שיוצר את עם ישראל. מצרים לא הייתה עונש, אלא המכבש שהפך גרגיר של שבעים נפש לאומה של יהלום שמאירה את העולם עד היום".

הלחץ שאנחנו עוברים אינו תקלה. הוא הכלי שדרכו הפוטנציאל שלנו הופך לדמות אמיתית.

אז בפעם הבאה שנרגיש מחוצים, שאנחנו כבר לא יכולים, בואו לא נברח. בואו לא נתפלל שהלחץ ייעלם. נתפלל שהוא יעשה את עבודתו, ונצא ממנו יהלומים.

המדע כבר ידע את הסוד. יהלום ופחם הם בדיוק אותו אטום, פחמן. ההבדל בין גרגיר פחם חסר ערך לבין יהלום שחותך פלדה אינו בחומה, אלא רק בסידור הפנימי שלו. וכדי לסדר אותו מחדש צריך תנאים כמעט בלתי אפשריים: מאה אלף אטמוספרות לחץ, וחום של 1,600 מעלות. בטבע זה קורה רק בעומק 150 קילומטרים מתחת לאדמה.

הול הפעיל את המכבש. רעש מחריד מילא את החדר, והוא חשש שהכול יתפוצץ. אבל כשפתח את התא, הם היו שם. גבישים זעירים, שקופים, נוצצים. היהלומים הראשונים שאדם יצר אי פעם. הוא ניסה לשרוט בהם זכוכית, והם חתכו אותה כמו חמאה.

אך הדבר שהדהים אותו לא היה הברק. הפחמן שלפני הלחץ היה זהה לחלוטין לפחמן שאחריו, אותם אטומים בדיוק. ההבדל היחיד היה הלחץ העצום שעבר עליהם. בלעדיי, הגרגיר נשאר חסר ערך. אתו, הוא הפך לחומר הקשה ביותר ביקום.

16 בדצמבר 1954. מהנדס בודד נכנס למעבדה ריקה של ג'ורג' אלקטריק בניו יורק, אחרי שכולם הלכו הביתה. שמו טרייסי הול, והוא בא לעשות משהו שאיש לא הצליח לפניו.

מולו עמד מכבש מתכת בגודל חדר שתכנן בעצמו, שיכול לייצר לחצים בלתי נתפסים. המטרה נשמעה כמו חלום: להפוך פחם רגיל ליהלום.

פלא הבריא

ריקוד הדבורים

מעבירות אותו מדבורה לדבורה, ולאחר מכן מניחות אותו בתוך תאי החלה.

כעת מתחיל תהליך ייבוש. אלפי דבורים מנפנפות בכנפיהן ומזרימות אוויר בתוך הכוורת. המים שבצוף מתאדים בהדרגה, והנוזל הופך סמיך ועשיר יותר. שרירי התעופה של הדבורה כה חזקים, עד שהיא מסוגלת להניע את כנפיה בערך 200 עד 250 פעמים בכל שנייה. בסופו של התהליך מתקבל הדבש שאנו מכירים.

מערכת מיזוג אוויר חיה

אך פלא נוסף מתגלה כאשר מתבוננים בטמפרטורה שבתוך הכוורת.

הזחלים הצעירים זקוקים לטמפרטורה מדויקת מאוד כדי להתפתח כראוי. סטייה משמעותית עלולה לפגוע בהתפתחותם. לכן שומרות הדבורים על טמפרטורה הקרובה ל-35 מעלות באזורי הגידול.

כאשר חם מדי, אלפי דבורים מתייצבות בפתח הכוורת ומתחילות לפנף בכנפיהן במהירות עצומה. כל דבורה משמשת כמאוורר זעיר ויחד הן יוצרות רמי אוויר רבי עוצמה המקררים את פנים הכוורת.

לעיתים הן אף מביאות טיפות מים מבחוץ. האוויר שהן מזרימות גורם למים להתאדות, והאידי מקרר את הכוורת – ממש כמו מערכת מיזוג מתוחכמת.

וכאשר קר מדי?

הדבורים מתאספות סביב המלכה והזחלים ויוצרות מעין כדור חי וצפוף. הן מפעילות את שרירי התעופה שלהן מבלי להניע את הכנפיים, והפעולה הזאת מייצרת חום רב. כך מסוגלת הכוורת לשמור על הטמפרטורה הנדרשת גם כאשר בחוץ שורר קור עז.

ריקוד שמספר מפה

אך אולי אחד הפלאים הגדולים ביותר הוא התקשורת שבין הדבורים.

כאשר דבורה מגלה שדה פרחים משופת, היא אינה חוזרת ומספרת לחברותיה במילים.

היא רוקדת.

באמצעות סדרת תנועות מדויקת היא מעבירה מידע על כיוון הפרחים ביחס לשמש, על המרחק אליהם ועל איכות מקור המזון. הדבורים האחרות מבינות את המסר ויוצאות אל המקום הנכון. האם אין זה מעורר התפעלות? צבא של עשרות אלפי יצורים זעירים, שכל אחד מהם שוקל פחות מעשירית גרם, עם מוח בגודל פחות מנרם, פועל יחד בדייקנות מופלאה, אוסף מזון, בונה ערים של משושים מושלמים, מתקשר, מנווט, מקרר ומחמם את ביתו, ומבצע משימות מורכבות – וכל זאת ללא מפקד נראה לעין.

ולמרות שאנחנו לא רואים, אנחנו מבינים שהצבא המיומן הזה (ששום צבא אנושי בעולם אינו יכול להשתוות אליו, ורחוק מיליון שנות אור מן השלמות שלו) פועל בשם ולמען בוראו ויוצרו, להעיד עליו כי כל מה שה' ברא לכבודו נברא.

מנקה את התאים. לאחר מכן היא מטפלת בזחלים ומאכילה אותם. בשלב הבא היא הופכת לבנאית, וזה אחד הפלאים הגדולים. בגיל צעיר מייצר גופה של הדבורה שעווה מיוחדת, היוצאת מגופה כקשקשים זעירים. היא אוספת אותם, ולועסת אותם עד שהם הופכים לחומר בנייה. מן החומר הזה נבנית הכוורת כולה.

וכיצד היא בנויה? בצורת משושים מושלמים. מתמטיקאים הוכיחו שהמשושה הוא אחת הצורות החסכוניות והחזקות ביותר האפשריות. הוא מאפשר לבנות נפח גדול תוך שימוש בכמות מינימלית של חומר. כדי לייצר ק"ג שעווה הן צריכות 5-6 ק"ג דבש. לכן כל גרם שעווה מנוצל בתבונה מופלאה.

כל החלות בנויות תאים בשני גדלים. קטנים עבור הפועלות, וגדולים יותר עבור הזכרים. המלכה בודקת כל תא לפני ההטלה ומתאימה את סוג הביצה לגודל התא. וכל הבנייה הזאת נעשית ללא אדריכל, ללא מהנדס וללא מנהל עבודה. אף דבורה לא למדה הנדסה, שרטוט או בנייה. ובכל זאת אלפי דבורים פועלות יחד כאילו הן גוף אחד בעל תבונה אחת.

הפלא המעופף

בסביבות ניל עשרים ואחד יום, יוצאת הדבורה לראשונה מן הכוורת כדי לאסוף מזון. משקלה הוא כעשירית גרם בלבד (5-3 גרמי אורז).

אך בגוף הזעיר הזה נמצאות מערכות מתוחכמות להפליא. לדבורה חמש עיניים: שתי עיניים גדולות המורכבות מאלפי יחידות ראייה זעירות, ושלוש עיניים נוספות. היא מסוגלת לראות גם אור אולטרה-סגול, שאינו נראה לבני אדם. על עלי כותרת של פרחים רבים, קיימים דפוסים הנראים רק באור כזה, והם משמשים מעין שלטי הכוונה אל הצוף.

גופה של הדבורה מכוסה באלפי שערות זעירות. במהלך התעופה נוצר עליה מסען חשמלי עדין הגורם לגרגרי האבקה להידבק אליה. כך היא הופכת למעין מגנט חי המעופף מפרח לפרח.

ברגליה האחוריות קיימים מבנים מיוחדים הנקראים "סלי אבקה". הדבורה מסרבת מעל גופה את האבקה שנדבקה אליו, דוחסת אותה לכדורים קטנים ומעמיסה אותם על רגליה בדרכה חזרה לכוורת. האבקה הזאת היא מקור החלבון העיקרי של הזחלים המתפתחים בכוורת.

באמצעות חדק דק וגמיש היא שואבת את הצוף מתוך הפרח, והוא לא נכנס לקיבה הרגילה שלה אלא ל"קיבת הדבש" – מכל מיוחד שנועד להובלת הצוף.

מפעל הדבש

כאשר הדבורה חוזרת אל הכוורת, עובדתה עדיין לא הסתיימה. היא מעבירה את הצוף לדבורים אחרות. הדבורים מוסיפות לו אנזימים מיוחדים,

יצא לכם פעם להביט במצעד צבאי?

בהחלט מדובר במראה שמעורר רגשות עזים של התפעלות ועוצמה. מטרתו של מצעד כזה היא להפגין את כוחה של מדינה – כוח המתבטא באלפי חיילים הצועדים בצורה אחידה ומדויקת להפליא. כל חייל הוא אדם בפני עצמו, אך כולם מאוחדים, מצוידים בכלים משוכללים ופועלים למען מטרה אחת – לשמור על מולדתם במסירות נפש.

יחזקאל הנביא זכה לראות מחזה נשגב לאין ערוך. הוא ראה את מלאכי מעלה אומרים שירה לבורא בקול אדיר וחזק: "קדוש קדוש קדוש ה' צבאות, מלא כל הארץ כבודו".

המילה "קדוש" מבטאת שלמות געלית שאין בכוחנו לתאר. רבי יהודה הלוי מסביר בספר הכוזרי, שאין הכוונה שהם אומרים "קדוש" שלוש פעמים בלבד, אלא שזהו ביטוי לדבר החוזר ונשנה ללא הפסק. המלאכים עומדים בהתפעלות תמידית וצועקים: קדוש! קדוש! קדוש!

מה הם רואים שמעורר אותם להתפעלות כה עצומה? על כך הם ממשיכים ואומרים:

"ה' צבאות – מלא כל הארץ כבודו".

מבאר הרב אביגדור מילר זצ"ל שהמילה "צבאות" פירושה שלבורא יש אינספור צבאות בעולם. כל אחד מהם ממלא את תפקידו בדייקנות מופלאה ומכריז בדרכו: "מלא כל הארץ כבודו".

יש צבא חיידקים, צבא נמלים, צבא עצים, וצבא עלים. צבא של כוכבים, ושל מולקולות וזיגים. המלאכים מביטים בכל אותם צבאות ורואים את יד ה' בכל פרט ופרט. עבורם זהו מחזה כה מרומם עד שהם קוראים בלי הפסק:

קדוש! קדוש! קדוש! מלא כל הארץ כבודו!

את המבט המלאכי – לא נשיג, אך נוכל ללכת בעקבותיהם, כשם שמקדישים אותו מלאכי מעלה, ולהתבונן באחד מצבאותיו המופלאים של הקב"ה.

צבא הדבורים

קיימים בעולם למעלה מ-21,000 מינים של דבורים, אך אנו נתמקד בדבורת הדבש.

יש אמרה מפורסמת המיוחסת לאלברט איינשטיין: "אם הדבורים ייעלמו מן העולם, יישארו לבני האדם ארבע שנים לחיות".

כנראה שאיינשטיין לא אמר זאת, אך הרעיון נכון: ללא הדבורים היה העולם שלנו שונה לחלוטין. חלק גדול מן הפירות, הירקות והצמחים בעולם תלויים בהאבקה שהן מבצעות.

ממלכה של עשרות אלפי פועלות

בכוורת אחת חיות עשרות אלפי דבורים, וכולן צאצאיה של מלכה אחת. המלכה מסוגלת להטיל עד 1,500 ביצים ביום. כל ביצה הופכת לפועלת לאחר עשרים ואחד יום בלבד.

מרגע בקיעתה מתחילה הדבורה סדרת תפקידים מסודרת להפליא. תחילה היא

סיפור לשבת

משה ולדר

מחאה

טיול ספארי הוא לא דבר מובן מאליו עבור אדם חרדי מן השורה.

ראשית כל יש את עניין המזון הכשר, אתה צריך לוודא שיהיה לך איך להסתדר. שנית, יש את עניין התפילות, כאשר רוב הסיכויים שלא תמצא מניין בין שלל הזברות האריות והקופים שנפגוש בפארק בטנזניה – בירת הספארי של אפריקה.

כאדם חרדי, העוסק בגיוס כספים למוסדות תורניים, אני בקשר תמידי עם רבנים כדי להתייעץ בדיוק על נושאים כאלה ומעשה שהיה כך היה:

ג'יימס וולטרס, איל הון יהודי נודע, הוא אחד התורמים הגדולים למוסדות שבשבים עבדתי. כל מי שקצת מצוי בתחום הזה, יודע שטיימנג הוא שם המשחק. שאף אחד לא יספר סיפורים – אף אחד לא ייגש אליך לתרום מיליוני דולרים סתם כך, אלא אם כן תיצור את ההזדמנות המתאימה ביותר לכך. כאן יש כל מיני דרכי פעולה, מאלו שעומדים ליד בית הכנסת במשך שעות כדי לתפוס את 'הגבירים' של האזור, קביעת פגישה מסודרת במסעדה, או הענקת שי מכובד לאירוע משפחתי, הצד השווה שבכולם – זה מאד קשור לסיטואציה בה אתה פוגש את הבן אדם. בשביל זה אתה צריך הרבה מידע ואנשים שנמצאים בשטח כדי לדווח לך מה קורה ומתי.

במקרה שלנו, ניסיתי לתפוס פגישה עם ג'יימס במשך כמה חודשים כדי לדבר איתו על התרומה השנתית, אבל הוא לא קבע את הפגישה. יש שיטענו שבאותה שנה הוא נפל חזק, לא במובנים של שבירה חלילה, אבל מספיק חזק בשביל שלא יהיה לו חשק לפגוש אנשים שמבקשים ממנו לתרום חמישה מיליון דולרים. (שתבינו, אצל עשירים בסדר גודל הזה, שנה גרועה, היא **להרוויח** 200 מיליון דולר באותה השנה במקום 400).

ואז יום אחד, הצלחתי סוף סוף להשיג אותו בטלפון.

"ראה, לאחרונה אין לי הרבה זמן..." התלונן ג'יימס באותה שיחה, "אני ממש טרוד ואין לי איפה להכניס את הפגישה הזו..."

"תגיד לי לאיפה להגיע ואני אבוא", אמרתי לו.

ג'יימס צחק. למזלי נוצר לי איתו קשר די חברי, בדרך כלל הוא אהב לשוחח איתי.

"אתה רוצה שאני אאתגר אותך?" הוא שאל.

"תנסה", אמרתי לו, "לדעתי אני אנצח בכל מקרה".

"אוקיי עשינו עסק", אמר ג'יימס, "אני נוסע עם המשפחה שלי לטיול ספארי בטנזניה, אתה מוזמן להצטרף אלינו. אם תצליח לפגוש אותי שם – ניצחת בהתערבות".

אלו המילים שנאמרו והשיחה הסתיימה.

במקרה כזה, אתה מבין שאתה עומד במבחן. אם תגיע – הגביר עיהנה עד הגג וזה ישחרר לו את הכיסים. אם לא, נו... אתה יכול לשכוח ממנו כעת עד ההזדמנות הבאה.

בקיפוק ראשית כל הפעלתי את מקורות המידע שלי כדי לנסות לברר את המסלול של משפחת וולטרס. זה היה המשחק, כמו 'חפש את המטמון' רק בלמצוא את הפרטים של הטיול.

זה אמנם היה קשה, אבל לאחר עבודה מאומצת, הגעתי למישהו שמכיר מישהו שהביא לי את המידע שחיפשתי – את התאריך המדויק שבו ג'יימס ימריא מניו יורק לטנזניה.

מכאן זה היה יחסית קל יותר כמה שיחות עם מדריכים מקצועיים לטיולים בטנזניה, חיוג אלמוני לעשרים המלונות המובילים באזור שאליהם היה עשוי ג'יימס להגיע, ושאלה כללית בסגנון 'כן מדברים פה ממשפחת וולטרס לגבי ההזמנה שלי ליום שלישי...' וביננו – הצלחתי למצוא את המלון, הזמן והשעה.

כעת הייתי צריך לשאול את הרבנים, האם מותר לי לנסוע במקרה כזה. ג'יימס לא היה יהודי חרדי, הוא לא הקפיד על קלה כבחמורה וברור שהסטנדרטים שלו לטיול 'יהודי' אפילו לא התקרבו לשל.

שאלתי את השאלה והתשובה היתה די אחידה: 'ברגע שאתה משיג תרומה משמעותית עבור עולם התורה, אתה מחיה את כל העולם, יש כאן פיקוח נפש ולכן גם על ספק עליך לנסוע ולהשיג את התרומה הזו! כמובן, עליך להקפיד על אכילת אוכל כשר, תתפלל במניין כאשר יזדמן לך והשתדל לקבוע זמן ללימוד קצר בכל יום'. מצויד בברכת הדרך הזו, יצאתי אחר כבוד אל המדבר הטנזני.

...

הכל עבד כמו שעון, לא יכול היה להיות יותר טוב מזה.

כדי לעשות את זה יותר מפתיע, התלבשתי בתחפושת של גורילה (כן, גם את זה

עושים לפעמים כדי לשעשע גבירים עשירים) ופשוט קפצתי לפני ג'יימס ומשפחתו בשעה שהגיעו לפתח המלון.

הוא היה בהלם גמור.

"איך עשית את זה?" הוא שאל בפליאה. ראיתי שהוא נהנה מאד מהעניין והנחתי שאולי אפילו יש כאן אופציה להרחבת התרומה.

לאחר מכן, ג'יימס אירח אותי ביד רחבה ודאג לכל פרט בטיול, אבל גולת הכותרת היה טיול הספארי במקום הכי יפה בטנזניה – פנינת החול.

לקחו אותנו בג'יפ גדול לעומק אחת משמורות הטבע הכי יפות בעולם, ראינו מאות סוגים וזנים של חיות עד שהעין כבר שבעה מלראות.

כל זה היה ממש נחמד, לולא מה שאני עומד לספר לכם כעת על מה שקרה בלילה השני לשהותנו בפנינת החול.

מדי ערב, שני המדריכים שלנו היו עורכים לנו מעין מחנה מאולתת, עם אוהלים מיוחדים ובתוכם תאורה, מטבח, ואפילו מזגנים ניידים.

באותו לילה, קרו שני דברים שקצת הזכירו לי את המעשה עם רבי עקיבא.

דבר ראשון – הלך החמום. כלומר הג'יפ שלנו, שבק חיים. האפריקני שנהג בו התחיל לקשקש כמה דברים מעל המנוע המעשן אבל היה ברור שהרכב לא עובד יותר.

הנחנו שהוא יזעיק מישהו ושזה יסתדר. זו סתם היתה הרגשה מוזרה ומצחיקה.

אבל אז נשמע פיצוץ גדול וברגע אחד גם האורות כבו.

אשתו ובנותיו של ג'יימס צווחו בבהלה ואחד המדריכים שלנו מיהר עם פנס לכיוון הגנרטור.

"זה שבוה..." הוא אמר, "לא סתם שבוה, צבוע קטן ומסכן התחשמל ממנו כשניסה לנשוק את החוטים".

הנה הוא, אדם עשיר גדול, תקוע בחור בקצה העולם ללא יכולת להציל את עצמו וכמה שעות של נסיעה מפרידות בינו ובין החירות. ממש מדהים

בקיצור גם הנר הלך.

ומה עכשיו? התרגול?

אז לא. ברוך השם מכשיר הקשר עדיין עבד והמדריכים הזעיקו עזרה.

אבל לרוע מזלנו, היינו באותו זמן בנקודה הכי רחוקה של הפארק ממקום יישוב.

"זה ייקח לנו כמה שעות" אמרו בחברת האבטחה, "חכו לנו, לא יקרה שום דבר".

המדריכים הרימו את ידיהם בחוסר ברירה.

"זה ממש נדיר מה שקרה", הם אמרו בהתנצלות בפני ג'יימס ובנותיו, "אנחנו מצטערים".

אני חושב שהחלק הכי גרוע בכזה תרחיש, הוא להבין שגם המדריך שלך לא יודע מה לעשות. התחושה היא שאף אחד כבר לא יכול להציל אותך מהסיטואציה הזו ואתה סומך רק על עצמך ועל הקדוש ברוך הוא.

מפה לשם, חושך מצריים, קולות של חיות בר מכל עבר, כל רחש מקפיץ אותך ואת המדריכים באותו האופן.

כמקובל, הבחור שהדריך אותנו נשא נשק, אבל משהו אמר לי שהוא לא לגמרי ידע איך להשתמש בו.

ג'יימס עצמו היה מבוטח וכעוס. הוא לא חשב שיקרה לו משהו כזה לעולם.

הנה הוא, אדם עשיר גדול, תקוע בחור בקצה העולם ללא יכולת להציל את עצמו וכמה שעות של נסיעה מפרידות בינו ובין החירות. ממש מדהים.

בשלב מסוים, שמענו קולות מתקרבים. רחשי עלים וקולות מתנשמים.

אלו היו רגעים ממש מפחידים.

מרחוק נשמעו שאגות וזה הלחיץ אותנו מאוד.

אבל אז שמענו את הקול המוזר שצעק אל תוך הלילה.

אבא, אני לא רוצה בזה!

הצעקה הזו היתה תלושה מהמציאות לחלוטין. כאן? באמצע שמורת טבע שכוחה?

אבא אני שייך אליך!

מיהו זה ואיזה הוא שצועק כך בשפה שכל כך כיף לשמוע כיהודי?

אני לא באמת כזה!

ולמה הוא הגיע עד לכאן כדי לעשות את זה?

אני מוחה, מוחה מוחה!

על מה בעצם הוא מוחה?

• • •

החלטנו להתקדם לעבר הקול.

כבר מרחוק ראינו שמדובר באדם גדול ממדים.

הוא עמד שם, צעק אל השמיים בטירוף.

התלבטנו אם לגשת אליו בכלל.

"פעם שאלתי את סבא מה הפירוש של המילים האלה שהוא אומר והוא הסביר לי שזה מנהג שעובר במשפחה ומגיע עד רבי נחמן מברסלב עצמו! לפי המנהג הזה, על האדם להכיר בחטאים שהוא עושה ואפילו שאינו מסוגל להתנתק מהם – לכל הפחות יקיים מחאה ויאמר שאינו מסכים למצב שבו הוא נמצא ובאמת אינו שייך למציאות הזו של החטא. סבא שלי האמין שהמעשה הזה, ברבות הימים, יכול להוליד מציאות של טוב.

כיום שנים אחרי שכבר עזבתי את דרך אבותי, את המנהג הזה אני עדיין מקיים. מדי שנה, אני בוחר לי מקום רחוק שלא דרכה בו רגל אדם ומקיים את המחאה הזו... ואני חייב לומר לכם רבותי – היום אני מבין שסבא שלי צדק, הייתי צריך שיעברו כל כך הרבה שנים כדי שאזכה לראות סימן מהשמיים שזו הדרך הנכונה!"

הדברים ריגשו מאוד את ג'יימס שחיבק בחום את ג'וני הענק.

"אתה לא יכול להישאר כאן", אמרתי לג'וני, "מקומך בין אחייך היהודים בירושלים! המחאה שלך עזרה!"

ג'וני פרץ בבכי תמרורים. הרגשתי שאת כל החיים שלו הוא בכה באותם רגעים. בעל תשובה אמיתי.

• • •

כעבור כמה שבועות, לאחר שכבר קיבלתי צ'ק שמן עבור המוסדות מג'יימס, על טיול ששינו לא נשכח לעולם. מצאתי את המקור למנהג המחאה של ג'וני, וראו זה פלא – מדובר בהלכה מהלכות חושן משפט הנוגעת לדיני ממונות...

רבי נתן מברסלב כותב בספר ליקוטי הלכות, שכשם שאדם צריך למחות בפני שני עדים כדי לסתור את החזקה של אדם אחר שמתיישב בשדהו (כמבואר במסכת בבא בתרא בפרק חזקת הבתים), כך צריך הוא למחות ביצרו הקונה שביתה בליבו.

הראיתי את זה לג'וני שהתחיל לאחרונה ללמוד בקביעות בישיבה שלנו, כבעל תשובה והוא שמח מאוד.

אכן נפלאים הם דרכי השם.

אבל אחד המדריכים טען שהאיש לא יכול היה להגיע לכאן ללא רכב.

בשלב מסוים, הוא שמע אותנו ונבהל.

"אל תדאג", אמרתי לו בעברית, "אנחנו מטיילים פה".

"מה?!" הוא התפלל, "אתה ישראלי? איך הגעת לכאן עכשיו? מאיפה נחתת?"

"מאיפה שאתה נחתת אני מניח", אמרתי לו.

גם לאור הפנסים שנשאנו, שמתי לב שמדובר באדם גדול ושרירי, חזותו הקשוחה בתוספת אי אילו צלקות שיוו לו מראה מאיים למדי. יכולתי להישבע שחסרה לו חתיכה שליומה מהאף.

האיש בהתחלה קצת חשש לשתף איתנו פעולה. אבל כשג'יימס שלף את שעון הרולקס שלו והעניק לו אותו במתנה, הוא החל לדבר אחרת פתאום.

"השם הוא ג'וני", הוא אמר, "ג'וני ברייטר".

ג'וני, הוביל אותנו אל הג'יפ שלו ועל פי ארגזי הכלים שהופיעו שם, הבנתי שהוא ככל הנראה מכונאי.

בשלב זה המדריך שלנו הסביר לג'וני מה קרה לרכב שלנו והוא התנדב לבוא 'לתת הצצה'.

חצי שעה לאחר מכן, הרכב שלנו היה מונע ויכולנו לחזור למקום יישוב.

"זה פשוט נס מה שקרה כאן", אמרתי לו, "אני חייב להבין את זה".

לצידנו, ג'יימס, היטה אוזן לשיחה.

"אני אספר לך", אמר ג'וני, "כפי שאתה יכול לראות, אני לא אדם כל כך דתי... בחיי, עברתי הרבה דברים, בחלקם אני לא ממש גאה. דבר אחד נשאר לי מילדותי באמריקה, היא הזיכרון מהסבא שלי רבי יצחק שהיה מחסידי ברסלב. היה לו מנהג קבוע שמצא בספרי רבי נתן מברסלב שנקרא 'מחאה'. מה זה אומר? שפעם בשנה, הוא היה הולך למקום רחוק ומבודד, מקום שאף אחד לא דורך שם ושם היה מקיים מחאה, הוא היה צועק את המילים האלה: **אבא, אני לא רוצה בזה! אבא אני שייך אליך! אני לא באמת כזה! אני מוחה, מוחה מוחה!**"

יוצאים לשטח

זוויתן עליון - טיול בשמורת יער יהודיה עם בריכות ומפלים

מיקום: רמת הגולן, שמורת טבע יער יהודיה.
אורך המסלול: 8 ק"מ (אפשרות ל-7 ק"מ למסלול מקוצר)
משך הטיול: כ-5 שעות
דרגת קושי: בינונית.
מתאים למשפחות: כן. המסלול הוא קווי וארוך, יש להישמר בבריכות המים.
עונה מומלצת: כל השנה (יש להתעדכן לגבי סכנת שיטפונות או שרב)
סימון שביל: ירוק, אדום, כחול, שחור (מפה מספר 1).
שעות פתיחה: השמורה נפתחת בשעה 8:00, יש לצאת עד 17:00 (בחורף עד 16:00). כניסה מהחניון הצפוני מותרת עד 12:00.
סוג מסלול: קווי

קניונים עמוקים חורצים את מרכז רמת הגולן הסלעית, ולאורכם זורמים מפלי מים אל בריכות עמוקות. מסלול "זוויתן עליון" עובר באחד מהיפים בנחלי הגולן, עם נוף בזלתי מרשים, צמחיית נחלים עשירה, בריכות צלולות ומפל זוויתן הגבוה. נחל זוויתן הוא אחד מהנחלים הגדולים ביותר ברמת הגולן, שקיבל את שמו מהזוויות הישרות בהן הוא מתחתה. לאורכו פזורות בריכות רבות שמלאות מים בכל ימות השנה.

תיאור המסלול:

נקודת התחלה: חניון נחל זוויתן עליון.
 - מהחניון יורדים בשביל מתון (סימון ירוק) לאורך ערוץ הנחל. הדרך עוברת בין עצי אלון התבור וליבנה רפואי ומספקת פינות צל. לאורך הדרך יש דרדרות סלעים רבות עם שפני סלע וחרדונים. בהמשך יופיעו בריכות מים, כאשר הראשונות רדודות.
 - לאחר כשעה ורבע, מגיעים לצומת שבילים שחור-אדום. מאזור זה הבריכות הופכות עמוקות ומזמינות לרחצה, וצמחיית הנחל נעשית מגוונת יותר.
 - מצומת השבילים, מומלץ לצעוד בשביל האדום לכיוון בריכות משושי זוויתן (כ-4.5 ק"מ). עוברים אמת מים יבשה ומגיעים לצמד בריכות ארוכות ועמוקות, מוקפות בעמודות בזלת משושות. ניתן לשחות בבריכות אלו.
 - למי שמעוניין, ניתן להמשיך לצעוד במורד הנחל לעבר מפל זוויתן היפהפה (כ-15 דקות הליכה נוספות). השביל עולה לגדה המזרחית, עובר שלט הכוונה ישן, ומגיע לראש מפל הזוויתן.

1

2

3

1. המוציא מחביו. 2. בבא כמה. 3. חסידים הדוקים

ונשמרתם מאוד

לקראת היציאה לבין הזמנים, מדור 'יוצאים לשטח' מגיש הוראות נחוצות לפני כל יציאה לטיול. אנא מפצירים בכם, ומתחננים בכל פה: אנא, שמרו על עצמכם. אתם האוצרות היקרים שלנו, של הוריתם משפחתכם וחבריכם. אל תתנו לקלות הדעת החביבה והאופיינית לגילכם, לגרום לכם לעשות שטויות ולשחק עם חייכם חלילה.

< לפני היציאה

- * בדקו תחזית מזג אוויר והתראות שטפונות.
- * בדקו את שעות הזריחה והשקיעה ותכננו לסיים את המסלול באור יום.
- * עדכנו אדם קרוב על המסלול המתוכנן ושעת החזרה המשוערת.
- * הורידו מפה או ניווט לשימוש גם ללא קליטה סלולרית.

< ציוד חובה

- * לפחות 3 ליטר מים לאדם במסלול קצר, ויותר במסלולים ארוכים או חמים במיוחד.
- * כובע רחב שוליים וקרם הגנה.
- * נעליים סגורות המתאימות להליכה.
- * טלפון טעון וסוללת גיבוי.

< בזמן המסלול

- * התחילו מוקדם ככל האפשר והימנעו מהליכה בשעות החום הכבד.
- * הקפידו לשתות באופן קבוע גם אם אינכם חשים צמא.
- * הישארו על השביל המסומן בלבד.
- * אל תלכו ליד מצוקים או מקומות מסוכנים שאינם מיועדים למטיילים.
- * במקרה של עייפות, סחרחורת או סימני התייבשות - עצרו מיד וחפשו מקום מוצל.

< אזהרה מיוחדת לקיץ

חום קיצוני עלול להיות מסוכן גם למטיילים מנוסים. במסלולים חשופים לשמש, במיוחד במדבר יהודה ובבקעת הירדן, מומלץ להימנע מטיולים בשעות הצהריים ולוודא שיש כמות מים מספקת לכל אורך הדרך. הטבע הישראלי מרהיב במיוחד בקיץ, אך ההנאה מהטיול מתחילה בתכנון נכון ובהקפדה על כללי בטיחות בסיסיים. צאו מוכנים, טיילו באחריות וחזרו הביתה בשלום.

- (יש סלעים מתחת למים).
- שמרו על הניקיון ואל תשאירו עקבות בשטח.
- הכניסה לבריכות מתאימה ליודעי שחייה בלבד ואין שירותי הצלה.
- המסלול בחלקו העליון הוא "זוויתן עליון", אין להתבלבל עם "נקיק השחור", שמחייב ירידה בחבלים ובתיאום מול פקחי השמורה.

הנעה ברכב פרטי

רחבת החניה של נחל זוויתן עילי נמצאת ממערב לצומת קצרין (כביש 9088, בין סימני ק"מ 6-7), במפגש הכביש עם נחל זוויתן. נווט בווייז: "חניון נחל זוויתן עליון".

הנעה בתחבורה ציבורית

להגיע לקצרין ומשם לתפוס טרמפ לתחילת המסלול, המסלול מסתיים בחניון יהודה ושם כבר יש תחבורה ציבורית.

חשוב לדעת:

- אין להדליק אש בתחומי השמורה.
- אין להתקרב לשולי מצוקים.

לסיכום:

נחל זוויתן עליון מציע חוויה רטובה ומרעננת בלב רמת הגולן, עם נופים עוצרי נשימה של קניון בזלת ובריכות מים צלולות. זהו מסלול מאתגר אך מתגמל, המושלם למי שמחפש לשלב טבע פראי עם שכשור במים.

טיול מהנה ובטוח!

מוזמנים תמיד לפנות אליי באופן פרטי לייעוץ ולהכוונת מסלולים אישית - בשמחה 😊

שלכם, מאיר

להזמנת צילומים מיוחדים לאירועים, מסעות ועוד (וידאו וסטילס): מאיר זלזניק, צלם אנשים וטבע | 054.894.4060

לצד המפל יש רחבת תצפית ופינת הנצחה לסמ"ר ארתור פישבין ז"ל. הליכה של עוד כ-150 מ' תוביל לצומת שבילים כחול-אדום. מומלץ לפנות בשביל הכחול ימינה ולרדת לבריכת מפל הזוויתן (כעשר דקות ירידה בסולם ברזל מקובע בסלע). הבריכה מוקפת בזלת מרשימה. לאחר השחייה והמנוחה, עולים חזרה באותה הדרך לצומת השבילים כחול-אדום ומשם ממשיכים עם הסימון הכחול לכיוון חניון יהודיה. נקודת סיום: חניון יהודיה. (אם נבחר להמשיך).

נקודות עניין במסלול:

- צמחיית נחלים סבוכה
- נחל זורם ובריכות מים צלולות
- סלעי בזלת, ובמיוחד משושי זוויתן
- מפל זוויתן הגבוה והמרשים
- פריחות עונתיות

מומלץ לעשות את המסלול:

- להצטייד במפת סימון שבילים מספר 1.
- להגיע מוקדם כדי ליהנות משעות האור המלאות.
- להישאר לשחייה מרעננת בבריכות, אך יש לשים לב לסלעים במים.
- לבדוק את אופציית המסלול המקוצר אם אין כוונה להגיע למפל זוויתן (חזרה רגלית מחניון הזוויתן העליון, מסלול של 7 ק"מ).
- אם עושים את המסלול הקווי המלא שהסיום שלו בחניון יהודיה, יש להשאיר רכב נוסף בנקודת הסיום.

טיפים חשובים:

- אין לסטות מהשביל המסומן ואין לחצות גדרות מחשש למוקשים.
- ותרו על הטיול בימי שרב ובימים שיש בהם סכנת שיטפונות.
- הצטיידו בכמות מספקת של מים ומזון, לבוש מתאים, נעלי הליכה, כובע, קרם הגנה וטלפון נייד טעון.
- אין לשתות ממי הנחל ואין לקפוץ לבריכות

צילום: מאיר זלזניק

התקבצו קיס

רצון יראיו יעשה

העיר נגשו אליו ובקשו להתברך מפיו. והיה רבי מאיר שמחה, הרב ה'מתנגד' אומר על כך בהלצה: "לרבי חסידי יש חסידים יהודים, ואילו אני, בעוונותי, זכיתי רק לחסידים גויים"....

וכאשר שנים אחדות לאחר מכן שוחח עמו חכם אחד על אודות הנס המספר בפי יהודי דוינסק, אמר לו ה"אור שמח" בענוה: "וכי תפלתי שלי היא שהעילה? הלא כל בני העיר התפללו בכנה עצומה! אלא שמזל היה לי לעמד על ראש הסוללה בדיוק בשעה שנגבע הקרח וסברו הכל כי יד תפלתי בדבר"....

לבית הכנסת. כרכרה מהדרת, רתומה לארבעה סוסים, נעצרה בפתח בית הכנסת, וממנה יצא במרצה הנגדל האנטישמי דנקרה. הוא נכנס בריצה אל בית הכנסת ובקש בקול פוקד על רב העיר להתלוות אליו.

שנים מגדולי מאורי ישראל כהנו באותה עת כרבני העיר: רבי יוסף רוזין זצ"ל, "הרוגטשובר", בעל "צפנת פענח", שהיה רבה של עדת החסידים בעיר, ורבי מאיר שמחה הכהן זצ"ל, בעל "אור שמח", שהיה רבה של עדת המתנגדים בעיר. בין שני הרבנים שררו יחסי כבוד והערכה מלאים, שהשפיעו שלום וברכה על כל יהודי העיר בבית הכנסת שאליו נכנסו בסערה הנגדל דנקרה, עמד רבי מאיר שמחה בדבקות עצומה והתיחד בתפלתו.

לשמע הוראת הנגדל התייצב רבי מאיר שמחה לצדו והחל לצאת עמו אל מחוץ לבית הכנסת. "רבינר", קרא הנגדל בקול בוכים, "עוד רגעים אחדים והעיר דוינסק חרבה כלה ורבים מאתנו יושטפו בזרם המים הנורא".

"בא עמי כעת, עלה אל ראש סוללת המגן ושם תפלה לאלהינו!".

ה"אור שמח" מהר לעשות כפקדת הנגדל. הוא החיש צעדיו אל עבר סוללת המגן, כשהמוני יהודים נשרכים אחריו. ביניהם לא מעט כאלו שולימים יתעזו בספריהם את מה שראו עיניהם לאחר מכן.

בהגיעו אל ראש הסוללה, נעמד ה"אור שמח" אל מול המים השואפים, נשא עיניו למרום וקרא "הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו". לאחר מכן הוסיף ואמר: "עד כאן יגיעו המים ולא עוד!".

ורגע לאחר מכן, לעיני כל המוני היהודים ושאיהם שהתקבצו סביב הרב, קול בקיעה אדירה נשמע. גוש הקרח העצום שחסם בפני המים נבקע לשנים ויצר מעבר רחב לזרמי המים העצומים. המים שעמדו לגלש אל מעבר לסוללת המגן החלו נסוגים, והסכנה הנורא חלפה כלא היתה.

בני העיר ההמונים נוכחו לראות עין בעין במעלת הרב הקדוש ובעצם תפלתו. גוי

העיר דוינסק שבלטביה נקראת על שם נהר הדוינה שעל גדתו היא יושבת. מוצאו של נהר הדוינה מעמק ארץ רוסיה שממזרח ללטביה ומימיו נשפכים אל הים הבלטי שממערב לה. יובלו של הנהר החולף לצד העיר דוינסק גבוה מעט מן העיר, ובשל כך, כדי למנוע שטפונות בעיר בזמן גאות הנהר, נבנתה על שפת הנהר חומה עבה ובצורה, כמין סוללת-מגן, ששה קילומטרים ארכה. כך היו מי הנהר זורמים על מי מנוחות באין סכנה לערים הסמוכים לו.

באביב של שנת תרפ"ב, 1922 למנוגם, עמדה העיר דוינסק כפסע בפני אסון נורא. באותה שנה חלה התחממות חריגה ברוסיה, מוצאה של הנהר, ומי הנהר שם הפשירו מקדם מן הרגיל, בעוד מי הנהר בסמוך לדוינסק שבלטביה ועד להשתפכות הנהר בים - נותרו קפואים לחלוטין. זרמי המים האדירים ששטפו את הנהר נתקלו בחומת קרח אימתנית ונאלצו לפלס להם דרך מבעד למסר הקרח. כפרים ועירות שלמות, נשרים ודרכים נשטפו עם המים הרבים שזרמו ממזרח, מתקרבים במהירות עצומה אל העיר דוינסק.

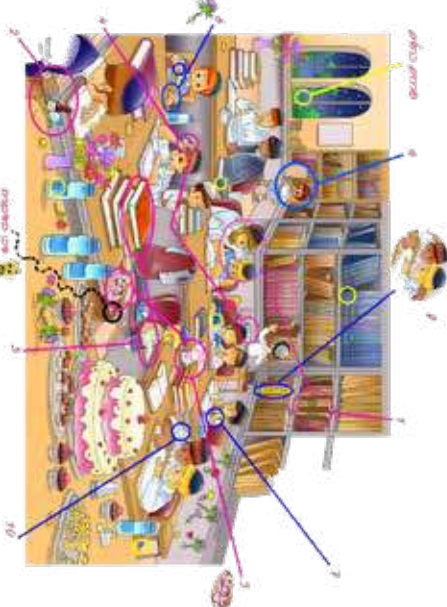
תושבי העיר צפו בחרדה באפק הנשקף לפנייהם. כלם החלו לארץ מטלטלים, לאטם בתים ולטפס אל הקומות הגבוהות. על פני המים השואפים מעל גושי הקרח האימתניים נצפו פרות, כבשים ותרגולות שושטפו מן הכפרים הרחוקים, רגעים ספורים לפני צילקתם אל מותם. תושבי העיר הביטו בחרדה על סוללת-המגן ועל המים המתנפצים בה בעת, בידעם כי בעוד זמן לא רב יגברו המים, ידלגו בזעף על הסוללה וישטפו את כל פני העיר.

היתה זו שעת בקר של יום שבת קדש. על אף הסכנה, התכנסו אל בית הכנסת המוני יהודי העיר וזעקו בתפלה להסיר את הצרה הנורא שהתנגשה על העיר.

בעצומה של התפלה נשמע קול פרסות סוסים מחוץ

פתרונות מגיליון קודם

1. הילד למד עם אביו את השם "דברים". בחרו הספרים נביאים צריכים להקדים להקדים "דברים" הקד.
2. הילד יושב ולומד בצד שמאל למטה מחסנו נראה ללכת למלך. פשוט שלידו סוכה לשבועות וכן פיר ענבים ונגיני קדושי של הקד.
3. הילד יושב וקורא ספרות כנראה אמר תהלים, ספר התהלים המון על הילד, השמאל הוא בדיוק כמותו צבע כמו הספר נאמר מזהו כיד.
4. המלך יושב על ארץ הכלים החזק פשוט הוא הילד שלומד בצד שמאל ויכולת פשוט. וזו הכמות לארץ הכלים הסוד פשוטם לשמחת לארץ הספרים.
5. עדין לא עברה שעת נצחית בידו כתוב נאמנות המונותם והילד בשעה 12:00 ולא נראים קדים לשיבדיהם פשוטם כמקום. וכן ראינו את הפירוש לשמחת המונותם עדין בחזק.
6. הילד יושב קרובים הוא הילד לשמחתו ויש שריסות חל כמות דיו ויש שלמארים. נעל לשער אחיו נשנים מאחרים - על חלק מהם יש קדמים דווקא.
7. הילד יושב קרובים הוא הילד לשמחתו ויש שריסות חל כמות דיו ויש שלמארים. נעל לשער אחיו נשנים מאחרים - על חלק מהם יש קדמים דווקא.
8. הילד יושב קרובים הוא הילד לשמחתו ויש שריסות חל כמות דיו ויש שלמארים. נעל לשער אחיו נשנים מאחרים - על חלק מהם יש קדמים דווקא.
9. הילד יושב קרובים הוא הילד לשמחתו ויש שריסות חל כמות דיו ויש שלמארים. נעל לשער אחיו נשנים מאחרים - על חלק מהם יש קדמים דווקא.
10. הילד יושב קרובים הוא הילד לשמחתו ויש שריסות חל כמות דיו ויש שלמארים. נעל לשער אחיו נשנים מאחרים - על חלק מהם יש קדמים דווקא.
11. הפירוש הכלליים הספרים בפתח.

מחזור הספר "לוג" של דבורה בנדיקט

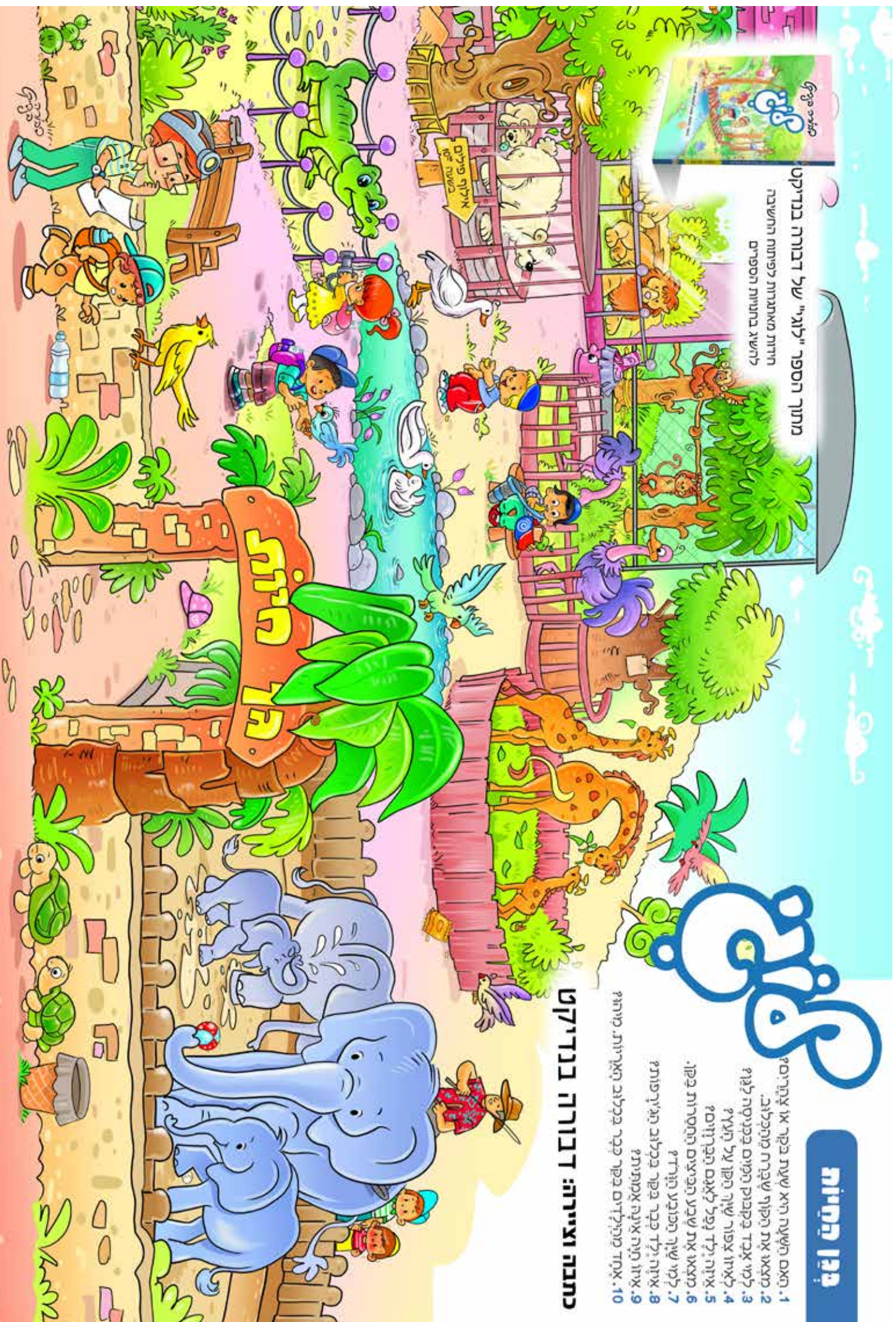
חידות מאתגרות לפיתוח החשיבה
להשיג בתענויות הספרים

לוג

כתבה וציירה: דבורה בנדיקט

1. האם השעיה היא שעת בוקר או אחר הצהריים?
2. מצאנו את הקוף שגבר מזהבליב.
3. לוי אבד בקובוק המים בקניסה לזן?
4. לאיזו אפור שויר הקן על הקני?
5. לאיזו נפל לאגם הפרוזהים?
6. מצאנו את שבע הביצים ההסרות בקן.
7. לוי שויר הפוכה הזרד?
8. איזה ילד פבר פבר פכלוב הג'ופות?
9. איזה חיה אינה אמיתית?
10. אטד מהילדים בקר פכלוב הארות. מירח?

יש מה לעשות בתשעת הימים!

שיבת בין הזמנים

לבני הישיבות התיכוניות

רביעי
עד רביעי

א' - א'
אב

9:30 שחרית

ארוחת בוקר

סדר

12:00:

שיחה מרתקת

מנחה

פותרים את בין הזמנים
ב-5 ימים של שנייגען אדיר

לימוד בחברותות ~ ארוחת בוקר עשירה ~ שיעורים ופעילויות מרתקות

בסיום ישיבת בין הזמנים
תיערך הגרלה
על חליפה בכל סניף
בין הבחורים שהשתתפו
לפחות 4 ימי לימוד במהלך
ישיבת בין הזמנים
הזכייה תוטען ישירות לכרטיס
התקבצו קארד

MEN'S
Agustin
Originals

מלגה נאה
14 לשעה

כיבוד מתוק
במהלך
היום

אחד בני הישיבות התיכוניות

התקבצו

חדש!

קריית ספר

בית כנסת מאור אשר
רח' רשב"י 6 (ליד מרכז עלית)
הרב פינטו
054-8416847

אלעד

ביה"כ שיח אליעזר
טרופולדור
הרב אלון מולכו
058-3256470

פתח תקווה

ביה"כ משכן שמואל
רחוב המאירי
הרב רוזנברג
058-7681880

בית שמש

ביה"כ שבטי ישורון
רחוב נחל דולב
הרב חגי ידיד
052-7622042

בני ברק

ביה"כ ראדזין
רחוב אהרונסון
הרב חגי ידיד
052-7622042

ירושלים

ביה"כ נתר אליהו
רחוב קהתי - גב"ש
הרב לייזרוביץ
052-6519567

לבירורים כלליים: הרב אלחנן מולכו 055-6776616